

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1940

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1941

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1940

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1941

αφ. βιβλ. 53132 Ι7Α7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
1. Εὐεργέται - Δωρηταὶ Βιβλιοθηκῶν	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον	ε'
3. Ἐπίτιμοι Σύμβουλοι	ς'
4. Ἐπίτιμοι ἑταῖροι	ζ'—θ'
5. Ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι	ι'
6. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ια'—ιδ'
7. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων	1—14
8. Ἀνασκαφὴ ἐν Μαραθῶνι ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου	15
9. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἐλευσίνι ὑπὸ Κωνστ. Κουρουνιώτου	15—16
10. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἐλευθεραῖς Βοιωτίας (Πανάκτω) ὑπὸ Εὐστα- θίου Γ. Στίκα	16—17
11. Ἀνασκαφὴ ἐν Νέα Ἀγχιάλω ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου	18—22
12. Ἀνασκαφὴ ἐν Καστορίᾳ ὑπὸ Ἀντ. Κεραμοπούλλου	22—23
13. Ἀνασκαφὴ ἐν τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναῶ τῆς ἁγίας Σοφίας ὑπὸ Μαρίνου Γ. Καλλιγᾶ	23—25
14. Ἀνασκαφὴ ἐν Νικοπόλει ὑπὸ Ἰωάννου Παπαδημητρίου	26—29
15. Ἀνασκαφὴ ἐν Ἀρχαίᾳ Ἀχαΐᾳ ὑπὸ Νικολάου Κυπαρίσση	29
16. Ἀνασκαφὴ ἐν Σικυῶνι ὑπὸ Ἀναστασίου Κ. Ὁρλάνδου	29
17. Ἀνασκαφὴ ἐν Σπέτσαις ὑπὸ Γεωργίου Α. Σωτηρίου	30—35
18. Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1940	36—38
19. Συνέλευσις τῶν Ἑταίρων	39
20. Ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς	40—43
21. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1940	44—45
22. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας	46—48
23. Δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας	49—52

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
GEORGES CLEMENCEAU
A. E. H. GOEKOOP
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM PATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρίγκιψ Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.

Edward Capps.— University, Princeton N. J., U.S.A.

Alessandro Della Seta.—Viale glorioso 16, Roma, Italia.

Waldemar Deonna.—Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.

Charles Diehl.—72 Avenue de Wagram, Paris XVIIe, France.

Wilhelm Dörpfeld.— Hortensienstr. 49, Berlin - Lichterfelde I. Deutschland († 25-4-1940).

Charles Dugas.— 13 Quai Saint-Clair, Lyon I, France.

Sam Eitrem.— Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.

Sir Arthur Evans.— Youlbury Berks, near Oxford, England.

Sir James Frazer.— Albemarle Club, 37, Dover Street, London, W. 1. England.

Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.— Ebereschentallee 11, Berlin-Westend, Deutschland.

Georg Karo.— University Cincinnati, U.S.A.

Sir Frederic Kenyon.— Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.

William Miller.— Ὅδος Βησσαρίωνος 10, Ἀθήναι.

Gabriel Millet.— 6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.

Biagio Pace.— Camera dei Deputati, Roma, Italia.

Roberto Paribeni.— Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.

Axel Persson.— Sturegatan 13, Uppsala, Suède.

Ernst Pfuhl.— Schönbeinstrasse 42, Basel, Schweiz († 2-1940).

Charles Picard.— 16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

Frederik Poulsen.— Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.

Camillo Praschniker.— Universität, Wien I, Deutschland.

Gerhart Rodenwaldt.— Holbeinstr. 53, Berlin. Lichterfelde - West, Deutschland.

Gaetano De Sanctis.— Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.

Pierre Roussel.— Rue du Val de Grâce 8, Paris V^e, France.

Otto Walter.— Λεωφόρος Ἀλεξάνδρου 18, Ἀθήναι.

Adolph Wilhelm.— Wasagasse 8, Wien IX. Deutschland.

Ulrich Wilcken.— Nussbaumallee 24, Berlin - Charlottenburg 9, Deutschland.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Ἡ Α. Μ. ὁ πρόην Βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας Κάρολος.
Carlo Anti.— R. Università, Padova, Italia.
Παναγιώτης Ἀριστόφρων.— Κηφισιά.
John Davidson Beazley.— Holywell 100, Oxford, England.
James Gordon Bennett.— New York, U. S. A.
Helmuth Berve.— Universität, Leipzig, Deutschland.
Erich Bethe.— Gletschersteinstr. 33, Leipzig O 24, Deutschland.
Robert de Billy.— France.
Friedrich Wilhelm von Bissing.— Oberaudorf a. Inn (Bayern),
Deutschland.
Carl William Blegen.— University Cincinnati, Ohio, U.S.A.— Πλου-
τάρχου 9, Ἀθήναι.
Eberhard Bruck.— Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.
Heinrich Bulle.— Konradstr. I, Würzburg, Deutschland.
Ernst Buschor.— Archäol. Seminar d. Universität, München,
Deutschland.
Veselin Čaikanović.— Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.
Rhys Carpenter.— Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.
Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρῦσανθος.
H. Lamar Crosby.—
Ludwig Curtius.— Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.
R. M. Dawkins.— Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
Robert Demangel.— École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθήναι.
Prince Demidoff.— Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 55, Ἀθήναι.
Léopold Dor.— 39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.
Βίκτωρ Δούσμανης.— ὁδὸς Μενάνδρου 35, Ἀθήναι.
Hans Dragendorff.— Freiburg i. Br. Lugostr. 17, Deutschland.
Engelbert Drerup.— St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.
George W. Elderkin.— II Haslet Ave. Princeton N. J., U. S. A.
Ernst Fabricius.— Goethestrasse 44, Freiburg i. Br., Deutschland.
Giannino Ferrari.— R. Università, Padova, Italia.
Ernst Fiechter.— Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.
Bogdan D. Filow.— Krakra 26, Sofia, Bulgarie.
Roy Flickinger.— University of Iowa, City. - U. S. A.

- Sir Edgar John Forsdyke.**—British Museum, London, W.C.1. England.
- Stanislaw J. de Gasiorowski.**—Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie, Pologne.
- Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.**
- Jeanne Goekoop de Jongh.**—Willeminapark 15, Breda, Holland.
- Henri Grégoire.**—45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.
- Le R. P. Guillaume de Jerphanion.**—7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Anton Hekler.**—Palfy ter 5, Budapest II, Hongrie († 1940).
- Edouard Herriot.**—Paris, Chambre des députés.
- Bert Hodge Hill.**—ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
- André Joubin.**—3 rue Michelet, Paris VIe, France.
- Walther Judeich.**—Beethovenstr. 30, Jena, Deutschland.
- Walther Kolbe.**—Silberbachstr. 21, Freiburg i Br., Deutschland.
- Hâmit Zübeyr Koşay.**—T. C. Kültür Bakanlığı, Ankara, Turquie.
- Paul Koschaker.**—Winklerstr. 13, Berlin-Grünwald, Deutschland.
- Otto Kern.**—Friedenstr. 23, Halle a. d. Saale, Deutschland.
- Johannes Kirchner.**—Sponholzstr. 24, Berlin-Friedenau, Deutschland. († 1940).
- Hubert Knackfuss.**—Franz Josef-Str. 28 III 1, München, Deutschland.
- Pierre de La Coste Messelière.**—2 rue Lamennais, Paris VIIIe, France.
- Scarlat Lambrino.**—36e Strada Londra, Bucarest, Roumanie.
- Philippe Ernest Legrand.**—Bourges (Cher), 15 r. de la Chappe, Lyon, France.
- Louis E. Lord.**—Oberlin College - Oberlin Ohio U. S. A.
- Lucien Magne.**—Rue de l'Oratoire du Louvre 6, Paris, France.
- Gustave Mendel.**—Rue de l'Observatoire, Paris VIII, France.
- Benjamin Dean Meritt.**—Alexander Street 69. Princeton, New Jersey, U. S. A.
- Ernst Meyer.**—Universität, Zürich, Schweiz.
- Kazimierz Michalowski.**—Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.
- Mrs William Moore.**—4 East 54th St., New York City, U. S. A.
- Kurt Müller.**—Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.
- John Myres.**—13 Canterbury Road, Oxford, England.
- Martin Paul Nilsson.**—Bredgatan 25, Lund, Suède.
- Charles Nizet.**—7 Avenue de Breteuil, Paris, France.
- Alfred Philippon.**—Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.
- Princesse Edmond de Polignac.**—43 Avenue Henri Martin, Paris XVIe, France.

- Νικόλαος Πολίτης.**—17 rue Auguste Vacquerie, Paris XVIe, France.
Georges Radet.—9bis Rue de Cheverus, Bordeaux (Gironde), France.
La Comtesse de Riencourt.—Λεωφόρος Ἀμαλίας 34, Ἀθήναι.
Giulio Rizzo.—Via Palestro 75, Roma 6, Italia.
David Moore Robinson.—Club Road 300, Baltimore Md., U.S.A.
John Rockefeller Jr.—Rockefeller Center, New York City N.Y. U.S.A.
Otto Rubensohn.—Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.
Martin Schede.—Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke - Nordbahn, über Berlin - Hermsdorf, Deutschland.
Hans Schrader.—Taunusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.
Henri - Arnold Seyrig.—Grand Sérail, Beyrouth (Syrie).
Theod. Leslie Shear.—2 Battle Road, Princeton, New Jersey U.S.A.
Sir Cecil Smith.—London, England.
Antonio Sogliano.—Via Carlo Altobelli 25, Napoli, Italia.
Vittorio Spinazzola.—Museo San Martino, Napoli, Italia.
Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.
Gorham Phillips Stevens.—Ἀμερικανικὴ Σχολή, Σπενσίππου 52, Ἀθήναι.
Mrs Eugénie Sellers-Strong.—Via Balbo 35, Roma 22, Italia.
Josef Strzygowski.—Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.
Hidenaka Tanaka.—Imperial University, Kyoto, Japan.
Albert Trapman.—England.
Percy Nevill Ure.—University, Reading, England.
René Vallois.—43 rue Ausone, Bordeaux (Gironde), France.
Lincoln Mac Veagh.—Ἀμερικανικὴ Πρεσβεία, Ἀθήναι.
Alan John Bayard Wace.—Little St Mary's Lane, Cambridge, England.
Carl Watzinger.—Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.
Carl Weickert.—Staatliche Museen, Am Lustgarten. Berlin C 2, Deutschland.
Wilhelm Wilberg.—Mozartgasse 4, Wien. IV, Deutschland.
A. Willems.—Université, Bruxelles, Belgique.
Arthur Maurice Woodward.—395 Fulwood Road, Sheffield, England.
Walther Wrede.—Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθήναι.
Gerard Mackworth Young.—British School Σπενσίππου 50, Ἀθήναι.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Richard David Barnett.— 41, Ossington Street, London W. 2,
England.

Oscar Broneer.— American School of Classical Studies,
Σπυρίππου 52, Ἀθῆναι.

Henri Ducoux.— École française d'Archéologie, Ἀθῆναι Διδότου 6.

Thomas J. Dunbabin.— All Souls College, Oxford, England.

Karl Kübler.— Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθῆναι.

Paul Lemerle.— École française d'Archéologie, Ἀθῆναι, Διδότου 6.

Kyрил Nedeff.— Ministère des affaires étrangères Sofia, Bulgarie.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ.—Οι δι' ἀστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. Ἀβραμέας Εὐστράτιος. 2. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος. 3. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης. 4. * Αἰγινήτης Βασίλειος. 5. Ἀλεξάκης Χαρίλαος. 6. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης. 7. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος. 8. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλκας. 9. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης. 10. » Κυριαῖκος († 30-10-1940) 11. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ. 12. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος. 13. * Ἀξελὸς Ἰωάννης. 14. * Ἀποστολάκη Ἄννα. 15. Ἀποστολάκης Δημήτριος. 16. Ἀποστολίδης Χρῆστος. 17. * Ἀρβανιτόπουλος Ἀπόστολος. 18. Βαλάσης Θωμᾶς. 19. Βάλληνδας Πέτρος Γ. 20. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ. 21. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ. 22. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος. 23. * Βιζονκίδης Περικλῆς. 24. * Βολονάκης Μιχαήλ. 25. * Βορέας Θεόφιλος. 26. Βουγιούκας Γεώργιος. 27. Γαλανὸς Σπυριδων. 28. Γεδεὼν Μανουήλ. 29. * Γερογιάννης Κωνσταντῖνος.	30. Γεωργόπουλος Μελέτιος. 31. Γιαννόπουλος Δημήτριος. 32. Γκίζης Βαρθολομαῖος. 33. Γροῦνδμαν Ἀχιλλεύς. 34. Δέγλερης Ἀλέξανδρος. 35. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας. 36. Δημητριάδης Δημήτριος. 37. * Δημητριάδης Χρῖστος. 38. Διαμαντοπούλου Ἄγνη. 39. Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας. 40. Διαμαντόπουλος Διονύσιος. 41. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς. 42. Δόσιος Κωνσταντῖνος. 43. * Dörfeld Wilhelm († 24-4-1940). 44. Δουκάκη Εὐανθία. 45. Δραγάτσης Ἀθανάσιος Ἰακ. 46. Δραγούμης Φίλιππος Στέφ. 47. Δρόσος Ἰωάννης Ἄντ. 48. * Δυοβουνιώτης Γεώργιος. 49. * Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος. 50. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος. 51. * Ἐμπεριῆκος Μιχαήλ. 52. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος. 53. Ἐξαρχος Νικόλαος. 54. Ἐθαγγελίδης Δημήτριος. 55. Ἐθαγγελίδης Τρύφων. 56. Ζαρίφης Γεώργιος. 57. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος. 58. * Ζηλήμων Ἀντώνιος.

59. Ζωγράφος Γεώργιος.	98. Κοσμόπουλλος Δημήτριος.
60. Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.	99. Κοτζιάς Νικόλαος.
61. Ἡλιόπουλος Βασίλειος.	100. * Κουγέας Σωκράτης.
62. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης.	101. Κούζης Ἀριστοτέλης.
63. * Θεοδωράκης Γεώργιος.	102. Κουκουλές Φαίδων.
64. † Θεόκλητος Καλαβρ.-Αἰγιαλείας.	103. * Κουρουνιώτης Κωνσταντῖνος.
65. Θεοφανείδης Βασίλειος.	104. Κρανιώτης Ἰωάννης.
66. Θρεψιάδης Ἰωάννης.	105. * Κρητικὸς Εὐάγγελος.
67. Ἰγγλέσης Σωτήριος.	106. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
68. Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ.	107. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
69. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ.	108. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
70. * Καλαποθάκης Δημήτριος.	109. Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
71. Καλιτσουνάκης Δημήτριος.	110. Κριμπᾶς Βασίλειος.
72. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης.	111. Κριμπᾶς Ἡλίας.
73. Καλλιγᾶς Μαρίνος.	112. * Κυπαρίσσης Νικόλαος.
74. Καλογερίκου Μαρία.	113. * Κύρης Μιχαήλ.
75. Καλογερόπουλος Διονύσιος.	114. Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
76. Κανελλόπουλος Παναγιώτης.	115. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
77. Καντᾶς Ἡλίας.	116. Κυριακὸς Ἰωάννης Π.
78. Καντιάνης Νικόλαος.	117. Κωνσταντῖνου Ἰωάννα.
79. * Καπερώνης Νικόλαος.	118. Κώττα Βενετία.
80. Καπρουλᾶς Γεώργιος.	119. Κωττάκης Λεωνίδα.
81. Καραβίας Ἴπποκράτης	120. Λαμπίκης Βασίλειος.
82. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος.	121. Λάμπας Γεώργιος.
83. Καραθανάσης Δημήτριος.	122. Λιβιεράτος Σπυρίδων.
84. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος.	123. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
85. Καρακάλος Νικόλαος.	124. Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
86. * Καρανδρέας Ἀπόστολος.	125. Λῶ Πειρουνάκη Αἰκατερίνη. († 15.4.1940).
87. Καραγάλιος Θεμιστοκλῆς.	126. Μαγιάσης Σωτήριος.
88. * Καρχούλιας Ἡρακλῆς.	127. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
89. Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου	128. Μακκᾶ Ξανθίππη Π.
90. Καροῦζος Χρῖστος.	129. * Μακρῆς Γεράσιμος.
91. * Καστόρχης Δημήτριος.	130. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
92. * Κάτσανος Νικόλαος.	131. * Μαλιτζός Κωνσταντῖνος.
93. Καψάλης Ἰωάννης.	132. * Μανέτας Ἰωάννης.
94. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος.	133. * Μαντζούφας Ἀνδρέας.
95. Κολλιναίτης Ἡλίας.	134. Μαντζούφας Γεώργιος.
96. Κολλιναίτης Σπυρίδων.	135. Μαντούδης Μιχαήλ.
97. Κολοκοτσᾶς Εὐάγγελος.	

136. * Μαργαρίτης Σπυρίδων.
 137. Μαριδάκης Γεώργιος.
 138. Μαρινάτος Σπυρίδων.
 139. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
 140. Μαυρούλιας Ίωάννης.
 141. Μέγας Γεώργιος.
 142. Μέριμγκας Κωνσταντίνος.
 143. * Μεσολωρᾶς Ίωάννης.
 144. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
 145. Μηλιάδης Ίωάννης.
 146. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
 147. Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
 148. Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
 149. * Μπαλᾶνος Νικόλαος.
 150. * Μπάρτ Γουλιέλμος († 26-2-1940).
 151. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
 152. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
 153. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
 154. * Μπέρτος Νικόλαος.
 155. Μπουρνιάς Ἀντώνιος.
 156. Μυλωνᾶς Γεώργιος.
 157. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
 158. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
 159. Νομικὸς Δημήτριος.
 160. Νομικὸς Μᾶρκος.
 161. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
 162. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.
 163. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
 164. Οἰκονόμος Χρῖστος Π.
 165. Οἰκονόμου Ἄγγελος.
 166. Οἰκονόμου Ίωάννης.
 167. Οἰκονόμου Μιχαήλ.
 168. * Ὁρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
 169. * Παλαμᾶς Κωστής.
 170. Πάλλας Δημήτριος.
 171. Παμπούκας Ἀπόστολος.
 172. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.
 173. Πανταζῆς Παναγιώτης.
 174. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
 175. Παπαγεωργίου Φιλώτας.
 176. Παπαδάκης Κωνσταντίνος.
 177. * Παπαδάκης Νικόλαος.
 178. Παπαδημητρίου Ίωάννης.
 179. Παπαδόπουλος Θωμᾶς.
 180. Παπαηλιοῦ Χαράλαμπος.
 181. Παπαθανασίου Πάνος.
 182. Παπαϊωάννου Γεώργιος.
 183. Παπαϊωάννου Ίωάννης.
 184. Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
 185. Παπαϊωάννου Πάνος.
 186. Παπακωνσταντίνου Κωνστ. Δ.
 187. Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
 188. * Παπανδρέου Γεώργ. (†26-7-1940).
 189. Παπανδρέου Πάνος.
 190. Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
 191. Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
 192. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
 193. * Παπαστράτος Εὐάγγελος.
 194. * Παπαστράτος Ίωάννης.
 195. * Παπαστράτος Σωτ. (†23-9-1940).
 196. Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
 197. Παπαφλέσσας Ίωάννης.
 198. Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
 199. * Παπαφράγκος Στάμος.
 200. Παχνὸς Ἀλέξανδρος.
 201. Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
 202. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
 203. Πεσματζόγλου Γεώργιος.
 204. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
 205. * Πετροκόκκινος Δημήτριος.
 206. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
 207. Πετρόπουλος Γεώργιος.
 208. Πίστης Νικόλαος.
 209. * Πιτιδῆς Μιχαήλ.
 210. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 211. Πολίτης Λῖνος Ν.
 212. * Πολίτης Νικόλαος.
 213. Πολυγένης Ίωάννης Κ.

214. Πολυχροσιάδης Κωνσταντῖνος. 250. * Σταμούλης Μιλτιάδης.
 215. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος. 251. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.
 216. * Πουλίτσας Παναγιώτης. 252. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος
 217. Πουλόπουλος Ἀπόστολος. 253. Σταυρόπουλος Σπυρίδων.
 218. * Πουρῆς Μιλτιάδης. 254. Σταυρόπουλλος Φοῖβος.
 219. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος. 255. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.
 220. Πρινάρης Κίμων. 256. Στίκας Εὐστάθιος
 221. * Πῶπ Γεώργιος. 257. * Στρέϊτ Γεώργιος.
 222. * Ράλλης Γεώργιος Δ. 258. Σφήκας Δημήτριος.
 223. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ. 259. * Σωτηριάδης Γεώργιος.
 224. * Ράλλης Κωνσταντῖνος. 260. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
 225. * Ρινόπουλος Μιχαήλ. 261. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
 226. * Ροζάκης Σταμάτιος. 262. Τεγόπουλος Στυλιανός.
 227. Ρουμπάνης Γεώργιος. 263. Τραυλός Ἰωάννης.
 228. Ρούνιος Κωνσταντῖνος. 264. Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
 229. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκάς. 265. * Τρικουπῆς Σπυρίδων Κ.
 230. Ρωμαΐδης Ἰωάννης. 266. Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
 231. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος. 267. Τσακαλῶτος Πολύβιος.
 232. * Ρωμᾶνος Ἄθως (+26-2-1940). 268. * Τσιπούρας Δημήτριος.
 233. Σαδούκας Χρῖστος. 269. * Fabricius Ernst.
 234. Σακελλαρίου Γεώργιος. 270. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
 235. Σαρσέντης Λυκοῦργος. 271. Φιλιππίδης Λεωνίδας.
 236. Σάρρου Αἰμιλία. 272. * Φίλων Ἀλέξανδρος.
 237. Σεργόπουλος Ἰωάννης. 273. * Φίξ Ἰωάννης Καρόλου.
 238. * Σκάσσης Ἐρρίκος. 274. Φουντούλης Δημήτριος.
 239. Σκάσσης Θωμᾶς. 275. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
 240. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος. 276. * Χαριτάκης Γεώργιος.
 241. * Σκοτίδας Εὐάγγελος. 277. Χαρίτος Ἰωάννης.
 242. Σούλης Γεώργιος. 278. * Χατζάκος Ματθαῖος.
 243. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος 279. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
 244. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς. 280. * Χατζιδάκις Γεώργιος.
 245. Σπυρόπουλος Παναγιώτης. 281. Χόνδρος Δημήτριος.
 246. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης. 282. Χουδαβερδόγλους Σοφοκλῆς.
 247. * Σταθᾶτος Ἀντώνιος. 283. Χριστίδης Δημήτριος.
 248. * Σταμελλάτος Γεώργιος. 284. Χριστόπουλος Μιχαήλ.
 249. Στάμος Ἰωάννης. 285. Χρυσούλης Γκίκας.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 22^Α ΙΟΥΝΙΟΥ 1941

ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Κύριοι Ἐταῖροι

Κυρίαί καί Κύριοι,

Βραδέως διὰ τὴν βαρεῖαν ἐθνικὴν περίστασιν συνερχόμεθα σήμερον, ὅπως λογοδοτήσωμεν περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1940.

Τὸ μνημόσυνον τοῦ ἔτους περιλαμβάνει σεβαστὰ ὀνόματα Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων συνδεδασάντων τὴν ζωὴν αὐτῶν ὡς ἐταίρων μετὰ τοῦ ἡμετέρου ἐθνικοῦ καθιδρύματος.

Ὁ πολὺς Γουλιέλμος Doerpfeld ὁ ἀναλώσας τὴν ζωὴν αὐτοῦ πρὸς ἔρευναν καὶ μελέτην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὴν δὲ Ἑλλάδα τῆς σήμερον αἰσθανθεὶς ὡς δευτέραν αὐτοῦ πατρίδα ἐσβέσθη ἐν τῇ προσφιλεῖ αὐτοῦ νήσῳ, τὴν ὁποίαν εἶχε καθορίσει ζῶν ὡς τόπον τῆς αἰωνίας αὐτοῦ ἀναπαύσεως.

Ἡ μεγάλη συμβολὴ τοῦ διασήμου ἀνδρὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, εἰς τὴν ὁμηρικὴν τοπογραφίαν, εἰς τὴν συστηματοποίησιν καὶ τὴν μεθοδολογίαν τῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν καὶ εἰς τὴν διάπλασιν πλειόνων ἀρχαιολογικῶν γενεῶν οὐχὶ μόνον τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος, ἀλλὰ καὶ

πλειόνων χωρῶν, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαιολογικοὶ τρόφιμοι ἀπήλαυσαν τῆς ἀπαραμίλλου διδασκαλίας του κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ παρουσίαν ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἐξαιρέται πάντοτε ἐφ' ὅσον θὰ διδάσκεται ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία καὶ θὰ εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἀξία τῆς μεγάλῃς ταύτης ἀνθρωπιστικῆς ἀποστολῆς.

Ἄλλ' ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἔχομεν ἰδιαιτέρους λόγους νὰ εἴμεθα ὑπερηφάνως εὐγνώμονες διὰ τὴν ἔμπρακτον φιλίαν τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς καὶ διὰ τὴν ἀδιάκοπον αὐτοῦ πλήρη στοργῆς καὶ ἐνδιαφέροντος συνεργασίαν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν. Τὸ θέμα δὲ τοῦτο ἐξέλεξε καὶ ὁ ἴδιος, ἵνα κοσμήσῃ διὰ τῆς γραφίδος αὐτοῦ τὸν τόμον τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, καταλείπων οὕτω τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ διαθήκην πρὸς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τῆς πατρίδος του καὶ προβάλλων ἑαυτὸν ὡς ὁδηγὸν αἰσθημάτων καὶ συνεργασίας.

Ὁ ἐν Λευκάδι τάφος τοῦ Γουλιέλμου Dörpfeld ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς ἱερὰν παρακαταθήκην ὡς μνημεῖον εἰλικρινοῦς φιλελληνισμοῦ στηριχθέντος οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀρετὰς τῶν νέων Ἑλλήνων.

2. Ὁ Ἐρνέστος Pfuhl ὑπῆρξεν ἐπιφανέστατος ἀρχαιολόγος ἐξαιρέτως προαγαγὼν τὴν ἐπιστήμην, καταλιπὼν δὲ μνημειῶδες ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἀγγειογραφίας καὶ ζωγραφικῆς, τοῦ ὁποίου ἡ σύνθεσις εἶναι ἀνεξίτηλον μαρτύριον οὐχὶ μόνον τῆς πολυμαθείας ἀλλὰ καὶ τῆς χαλκεντέρου φιλοπονίας καὶ λεπτολογίας τοῦ ἀνδρός. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἱστορία τῆς πλαστικῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ προϊστορικὴ Ἑλλάς ὑπῆρξαν θέματα τῆς γονίμου ἐπεξεργασίας τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος εἰς πλεῖστα σημεῖα ἐγένετο καινοτόμος ἐρευνητῆς καὶ ἐρμηνευτῆς, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐμβριθείας μελετήσας καὶ τὴν προϊστορίαν τῶν θολωτῶν κτισμάτων καὶ τὰ ἀγγεῖα τῆς Θήρας καὶ τὰ Μικρασιατικὰ Ἑλληνικὰ ἀνάγλυφα καὶ τοὺς εἰκονικοὺς ἀνδριάντας τῶν Μακεδονικῶν χρόνων καὶ ἄλλα

διαφορωτάτων Ἑλληνικῶν περιόδων ἀρχαιολογικά θέματα. Συνδεθεὶς δὲ καὶ διὰ συγγενείας μετὰ τῆς νέας Ἑλλάδος ὁ Ἐρνέστος Pfuhl οὐδεμίαν παρέλιπε περίστασιν, ὅπως δείξῃ τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ φιλίαν καὶ πρὸς τοὺς νέους Ἕλληνας.

3. Ὁ Ἰωάννης Kirchner, παλαιμάχος στηλοκόπας τῆς Ἀθηναϊκῆς ἐπιγραφικῆς, ἀπέθανεν ἐν βαθεῖ γήρατι ἀκμάζων καὶ κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατὰ τὸ σῶμα, καταλιπὼν πλείονα μνημεῖα τῆς ἐπιγραφικῆς αὐτοῦ δεινότητος, κατατεθειμένα εἰς πλείονας τόμους τοῦ συντάγματος τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, ἢ ὅποια δύναται νὰ εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὴν συνεργασίαν τοῦ Kirchner, ἐπαξίως ἐνταχθέντος εἰς τὴν μεγάλην ἐπιγραφικὴν παράδοσιν τοῦ περιπύστου ἐκείνου ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος. Καὶ μόνη ἢ «Ἀττικὴ προσωπογραφία» θὰ ἤρκει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαρκῆ εὐγνωμοσύνην τῶν ἐρευνητῶν τῆς Ἀθηναϊκῆς ἱστορίας πρὸς τὸν ἀείμνηστον ἄνδρα τὸν ἡὺν τε μέγαν τε, τὸν ἐπιγραφικώτατον καὶ φιλελληνικώτατον.

4. Τὸν ἐν Βουδαπέστη καθηγητὴν Ἀντώνιον Hekler προώρως ἀφήρπασεν ὁ θάνατος ἐκ τῶν γονίμων αὐτοῦ μελετῶν περὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ῥωμαϊκὴν εἰκονικὴν ἀνδριαντοποιίαν, τῆς ὁποίας οὗτος ὑπῆρξεν ἐξαίρετος ἐρευνητής. Μαθητῆς γενόμενος τοῦ Ἀδόλφου Furtwängler μετέλαβε τοῦ πυρὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεροφάντου καὶ προήγαγε τὰς ἀρχαιολογικὰς σπουδὰς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι, ὑψώσας τὴν κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν περιωπὴν, βοηθούμενος δὲ καὶ ὑπὸ εὐρύτερας γνώσεως τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας καλλιτεχνικῆς ἱστορίας ἠδύνατο ἀπὸ μεγαλυτέρας περιουσίας νὰ ἐπιλαμβάνεται τῆς μελέτης τῶν καλλιτεχνικῶν ζητημάτων, οὕτω δὲ ἠδυνήθη νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Τὴν χώραν ἡμῶν ἐπεσκέφθη συχνάκις, συνδυάζων δὲ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ ψυχῆς εὐγένειαν καὶ τρόπων ἀβρότητα ἐγένετο εἰς πάντας ἀγαπητὸς ξένος, πάντες δὲ εἰλικρινῶς ἐλυπήθησαν διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ διακεκριμένου συναδέλφου.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐταίρων ἐξέλιπον ἄνδρες σεβαστοὶ καὶ φίλοι πολῦτιμοι τῆς Ἐταιρείας.

Ὁ Ἄθως Ῥωμᾶνος διακεκριμένος πολιτικός, ὑπουργὸς τῶν ἔξωτερικῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν πρεσβευτὴς ἐν Παρισίοις παρὰ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας εἶχε σπουδάσει ἐν Γερμανία καὶ φιλολογίαν ἐν Heidelberg, ἀνέφερε δὲ πάντοτε μεθ' ὑπερηφανείας ὅτι ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Φρειδερίκου von Duhn, παρὰ τοῦ ὁποίου εἶχε διδαχθῆ τὴν κατανόησιν τῆς κλασσικῆς τέχνης. Καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ ἔδειξε πεφωτισμένην στοργὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον πρὸς πᾶν ἀρχαιολογικὸν ζήτημα, ἰδιαιτέρως δὲ ἐτίμα τὸ ἐθνικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Ὁ Κυριακὸς Ἀναγνωστόπουλος, πρόεδρος τοῦ νομικοῦ συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν νεωτάτων ἐταίρων, ἐνθους δὲ λάτρης τοῦ ἀρχαιολογικοῦ θησαυροῦ τῆς χώρας καὶ θαυμαστῆς τῶν ἀρχαιολογικῶν προσπαθειῶν τοῦ ἰδρύματος τούτου.

Ὁ Γουλιέλμος Μπάρτ, ἐποικισθὴς ἐκ Γερμανίας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ γενόμενος διδάκτωρ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, ἀφωσιώθη καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἐπιστημονικῆς φιλολογικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι, πρῶτος δὲ αὐτὸς συνέλαβε καὶ ἐπραγματοποίησε μετὰ τοῦ Αἰμιλίου von Hirst τὴν ἰδέαν τῆς ἐκδόσεως Ἑλληνικοῦ ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξυπηρέτησεν ἐπὶ μακρὸν τὸν Ἑλληνικὸν πνευματικὸν κόσμον, ὑπῆρξε δὲ χρήσιμον βοήθημα καὶ ἐκτὸς τῆς χώρας ἡμῶν προκειμένου περὶ πολλῶν Ἑλληνικῶν ζητημάτων μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν δύο νεωτάτων Ἑλληνικῶν ἐγκυκλοπαιδειῶν, ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν ὁποίων ὁ φιλοπονώτατος Γουλιέλμος Μπάρτ καὶ πάλιν προσωπικῶς, καίπερ προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν, συνειργάσθη. Καὶ τὸ περιοδικὸν, «Ἀρμονία» ἦτο καρπὸς τῆς φιλοπονίας καὶ φιλεπιστημοσύνης τοῦ Γουλιέλμου Μπάρτ. Ἀγαπήσας τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα, ὁ καὶ τὴν ψυχὴν εὐγενέστατος ἀνὴρ καταλείπει παρ' ἡμῖν ζωηροτάτην τὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, παλαιὸς ὠσαύτως ἑταῖρος ἡμῶν, ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὰ διδακτικὰ καθήκοντα τοῦ γυμνασίου ἔχουσι τὸν φιλότιμον ζῆλον καὶ εὐρίσκουσι τὸν καιρὸν, ὅπως καὶ περὶ ἀρχαιολογικὰ τοπογραφικὰ καὶ ἱστορικὰ ζητήματα ἀσχολῶνται. Καρπὸς τῆς φιλοπόνου ταύτης ἀσχολίας τοῦ Παπανδρέου ὑπῆρξεν ἡ «Ἀζανιάς», ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπραγματοεύθη οὗτος τὰ τοπογραφικὰ καὶ ἄλλα ζητήματα τῆς Ἀρκαδικῆς Ἀζανίδος ἥτοι τῆς βορειοδυτικῆς Ἀρκαδίας, τὰ Ἡλειακά, ἡ ἱστορία τῶν Καλαβρῦτων, ἡ ἱστορία τοῦ Σκουπίου καὶ τῆς Πάου κ.ἄ.

Τὴν πένθιμον σειρὰν κλείει ὁ Σωτήριος Παπαστράτος, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος ἐσμίκρυνε τὴν ἀδελφικὴν δμάδα ἀνδρῶν ἀφιερωμένων εἰς μεγάλογραμμον ἐθνικὸν ἐμπόριον καὶ εἰς εὐφημοτάτην ἐθνικὴν εὐποιάν, ἐμπνεομένην ὑπὸ τοῦ φωτεινοτάτου πατριωτισμοῦ, δυναμένου νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς καθοδήγησιν πολλῶν ἐν τῇ ἐκδηλώσει ἀλληλεγγύης πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ παρελθὸν ἐθνικῶς κεινημένον ἔτος 1940 δὲν ἐγένετο δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ πλήρως, περιορίσθησαν δὲ καὶ αἱ γενόμεναι ἐργασίαι. Διὰ τοῦτο δὲ στερούμεθα κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην καὶ προβολῶν.

1. Ἐν Μαραθῶνι ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας τῆς Ἑταιρείας ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Σωτηριάδης καὶ ἀνεῦρεν ὅμοια πρὸς τὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν εὐρήματα.

2. Ἐν Ἐλευσίνι ὁ κ. Κ. Κουρουνιώτης, στερηθεὶς τῆς συνεργασίας τοῦ ἀρχιτέκτονος Ι. Τραυλοῦ λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεως, ἠρεύνησε μόνος περαιτέρω τὸ μέγα ἀψιδωτὸν κτίσμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν εὐρεθῆ τῷ 1939 ὑπὸ τὸ δάπεδον τῆς αὐλῆς πρὸ τῶν μεγάλων προπυλαίων καὶ παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τῶν θεμελίων τοῦ

ναοῦ τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος. Ἡ νέα αὕτη ἔρευνα ἀπεκάλυψεν ὅτι ἡ ἀψίς τοῦ κτίσματος ἦτο ἀσυνήθως μεγάλη, ὅτι δὲ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ σφύζονται εἰς ἱκανὸν μῆκος κάτωθεν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ καὶ μαρτυροῦσι περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ οἰκοδομήματος, ἀναγομένου εἰς τὸν 8^{ον}, πιθανῶς, π. Χ. αἰῶνα καὶ χρησιμοποιεθέντος, ὡς εἰκάζεται, εἰς τὴν λατρείαν. Ἡ συνέχεια τῆς ἀνασκαφῆς θὰ διαφωτίσῃ τὸ σημαντικὸν τοῦτο ζήτημα. Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο ἀπέναντι τοῦ ΒΑ στρογγύλου πύργου τοῦ Περικλείου περιβόλου τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνος, ὅπου μεταξὺ δύο οἰκημάτων ξενόνων ἀπεκαλύφθη λιθίνη ἐξέδρα, ἔχουσα κλίμακα δύο βαθμίδων, καὶ ἀναγομένη εἰς περίοδον παλαιότεραν τῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου, τοῦ οἰκοδομήσαντος τὰ μεγάλα προπύλαια καὶ τὰς θριαμβικὰς ἀψίδας.

3. Ἐν Ἐλευθεραῖς ἐξηκολούθησεν ἡ ἔρευνα διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Εὐστ. Στίκα, ὅστις ἀνέσκαψεν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους εὐμεγέθη σπηλαιώδη λαξευτὴν ἀκανόνιστον δεξαμενὴν (μῆκος 4,35 μ. καὶ μεγίστου πλάτους 3,50 μ.), ἡ ὁποία ἐπεκοινώνει διὰ στομίου μετὰ τῆς περιοχῆς τοῦ φρουρίου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ὑδρευσιν ἐχρησίμευε. Τὰ τοιχώματα αὐτῆς ἔφερον ἐπιμελῆ λευκὴν ἐπάλειψιν (πάχους 0,05 μ.), συνήθη εἰς ὑδραγωγεῖα καὶ κρήνας.

Ὡσαύτως συνεπληρώθη ὁ καθαρισμὸς τῶν πέρυσιν ἀνασκαφεισῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν.

4. Ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ ὁ κ. Γ. Σωτηρίου ἐξηκολούθησε τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐντοπίσας τὴν ἐργασίαν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ αἰθρίου τῆς βασιλικῆς Γ', τῆς μεγίστης πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε εὑρεθεισῶν ἐκεῖ. Κατὰ τὰς ἐργασίας ταύτας ἀνεσκάφη ὀλόκληρος ἡ δεξιὰ στοὰ καὶ μέγα μέρος τοῦ κεντρικοῦ ὑπαίθρου χώρου τοῦ αἰθρίου. Ἡ στοὰ ἔχει μῆκος 13^μ,40 καὶ πλάτος 7^μ,50 καὶ εἶναι ἐπεστρωμένη δι' ἀξιολογωτάτου ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐν μέρει κατεστραμμένου καὶ κατὰ τόπους κεκαυμένου ὑπὸ τῆς καταπεσοῦσης ἐκ πυρκαϊᾶς ξυλίνης στέγης.

Ἡ σύνθεσις τῆς διακοσμῆσεως τῆς στοᾶς ἀποτελεῖται ἐκ πλαισίου ἐκ δύο ζωνῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν στενωτέρα ἐξωτερικὴ ἔχει περιπλοκάδα ἐλίκων καὶ φύλλων κισσοῦ, ἡ δὲ πλατυτέρα ἐσωτερικὴ τεμονομένους κύκλους περικλείοντας σταυρούς. Ὁ ἐντὸς τοῦ πλαισίου χῶρος διαιρεῖται εἰς 55 μικρὰ τετράγωνα (11×5), πλαισιούμενα διὰ πλοχμῶν καὶ περικλείοντα, ἰχθῦς, πτηνὰ καὶ ζῶα εἰς σχήματα φυσικώτατα καὶ εἰς ζωηροὺς χρωματισμοὺς πρασίνου, κυανοῦ καὶ ἐρυθροῦ ἀναμίκτου μετὰ λευκοῦ.

Τὸ αἶθριον οἰκοδομικῶς παρουσιάζει πλείονας διασκευάς, τὰς ὁποίας λεπτομερέστερον περιγράφει ὁ κ. Σωτηρίου. Ἐκ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηφιδωτοῦ ἀπεικονιζομένης γλαυκὸς καὶ ἐξ ἐπιγραφικῶν ἐνδείξεων εἰκάζεται ὅτι ἡ στοὰ αὕτη, προωρισμένη ἀρχικῶς πρὸς διδακτικὸν σκοπὸν, διεσκευάσθη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς παρομοίαν σχολικὴν χρῆσιν, ἀσαφοῦς ἀκόμη χαρακτῆρος, ὑπὸ τοῦ Περγαμηνοῦ Μόσχου τοῦ Ἰπποστράτου τοῦ Παιδοτρίβου (ΠΑΕ 1930, 35—1935, 65).

Ὁ ὑπαιθρος χῶρος τοῦ αἵθριου κατὰ τὸ ἀνασκαφὴν τμήμα ἦτο ἐπεστρωμένος διὰ πλακῶν μαρμαρίνων, τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν πλεῖστα τεμάχια. Ἀριστερὰ ὑπῆρχε φρέαρ μετὰ στομίου τετραγώνου ἐκ μαρμάρου. Κατὰ τὸ μέσον περιήτου τοῦ χώρου ἀνευρέθη σωρὸς μαρμάρων κατειργασμένων ἀρχιτεκτονικῶς καὶ προερχομένων πιθανώτατα ἐκ τῆς καταστραφείσης φιάλης. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα διὰ τῆς τέχνης αὐτῶν ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} καὶ εἰς τὸν 7^{ον} μ. Χ. αἰῶνα. Περαιτέρω ὁ κ. Σωτηρίου ἠρεῦνησεν εἰς βάθος κατὰ τόπους καὶ διεπίστωσεν ὑπὸ τὸν νάρθηκα δεύτερον ψηφιδωτὸν δάπεδον ἀνήκον εἰς πρότερον ναδὸν τοῦ 5^{ου} ἢ τοῦ τέλους τοῦ 4^{ου} αἰῶνος. Ὡσαύτως ὑπὸ τὸ αἶθριον εἰς βάθος τριῶν περιήτου μέτρων ἀνευρέθησαν λείψανα τοίχου καὶ θραύσματα ἀγγείων Ῥωμαϊκῶν χρόνων, δι' ὧν ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πρῶτος χριστιανικὸς ναὸς ἐκτίσθη ἐπὶ Ῥωμαϊκοῦ κτίσματος.

5. Ἐν Δυτικῇ Μακεδονίᾳ ἐξακολουθῶν τὰς προηγουμένας αὐτοῦ ἐρεῦνας ὁ κ. Ἀντ. Κεραμόπουλλος ἀνέσκαψε μεγά-

λην ἔκτασιν τῆς λιμναίας πασσαλοκτίστου κόμης τῶν νεολιθικῶν χρόνων παρὰ τὴν νοτίαν ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Καστορίας. Τὰ πολύτιμα εὐρήματα τῆς ἐρεύνης ταύτης περιλαμβάνουσι περὶ τὰ πεντακόσια τριάκοντα λίθινα ἐργαλεῖα καὶ τινες λίθους εἰργασμένους καὶ ἀπερριμμένους, ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι τὰ ἐργαλεῖα κατεσκευάζοντο ἐπὶ τόπου. Πρὸς τούτοις εὐρέθησαν ὄψιανοὶ καὶ πυρῖται διαφόρων χρωμάτων καὶ προελεύσεων, ὡς καὶ ὄστρακα χονδρῶν ἀγγείων. Οὐδὲν λείψανον μετάλλου εὐρέθη.

Ἐντὸς περιτειχίστου χώρου, συνεχομένου πρὸς τὴν πασσαλόπηκτον κόμην, μέχρι δὲ πρό τινων ἐτῶν περιβαλλομένου ὑπὸ τῆς λίμνης καὶ ἀποτελοῦντος νῆσον, καλουμένου δὲ καὶ σήμερον ἀκόμη μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς στάθμης τῶν ὑδάτων νησί, ἐγένοντο ἐπίσης σημαντικὰ εὐρήματα. Ἐντὸς τῶν τάφρων τῆς ἀνασκαφῆς εὐρέθησαν εἰς ἱκανὸν βάθος πάσσαλοι καὶ λίθινα ἐργαλεῖα, ὅμοια πρὸς τὰ τῆς συνεχομένης λιμναίας κόμης, ἐκ τούτου δὲ συνάγεται ὅτι ἢ γῆ τοῦ νησιοῦ, καθαρὰ παντὸς λίθου καὶ πλήρης ὄστράκων, εἶναι ἐπακτὴ, τὸ δὲ νησί τεχνητόν.

Ἄλλαι σκαφαὶ ἔδειξαν ὅτι κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς τεχνητῆς ταύτης προσχώσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιχώσεως ἐρριφθησαν ἀτάκτως λίθοι ἀργοὶ ὡς ὑποδομὴ τοῦ ἐπ' αὐτῶν ἀχθέντος ὄρατοῦ τείχους, κατεσκευασμένου ἐκ λίθων εἰργασμένων διὰ μεταλλίνης σφύρας καὶ ἐχόντων ἐπιμελεῖς ἀρμούς ὀριζοντίους, καθέτους, πλαγίους, τεθλασμένους, ἐνίοτε δὲ καὶ καμπύλους κατὰ τὸν μεταξὺ τοῦ 6^{ου} καὶ 4^{ου} π. Χ. ἐν τῇ νοτίῳ Ἑλλάδι ἐπικρατοῦντα τρόπον.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐνδείξεων τῆς ἀνασκαφῆς συνάγεται τὸ πόρισμα ὅτι ἐὰν τεθῆ ἢ πασσαλόπηκτος κόμη εἰς τὴν περίοδον τὴν πρὸ τοῦ ἐποικισμοῦ τῶν Ἰνδοευρωπαίων ἤτοι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 2000 π. Χ. χρόνους, ὅτε αὐτόχθονες ἄνθρωποι κατόικουν ἐκεῖ, ἢ τεχνητὴ νῆσος καὶ τὸ τεῖχος εἶναι ἔργα τοῦ Ἀρχελάου (412-399 π. Χ.), τοῦ κατὰ Θουκυδίδην ῥηξικελεύθου ἡγεμόνος τῆς Μακεδονίας.

Ὁ κ. Κεραμόπουλλος εἰκάζει περαιτέρω ὅτι ἐνταῦθα ἦτο τὸ Ὀρεστικὸν Ἄργος.

Μέλλουσα έρευνα θά διαφωτίση τὸ σημαντικὸν τοῦτο ἀρχαιολογικόν, τοπογραφικὸν καὶ ἱστορικὸν ζήτημα.

6. Ἐν τῷ βυζαντινῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας τῆς Θεσσαλονίκης ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Μαρίνος Καλλιγᾶς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ πρὸς διαφώτισιν τῆς οἰκοδομικῆς ἱστορίας τοῦ ναοῦ καὶ τῶν προηγηθέντων αὐτοῦ κτισμάτων.

Διὰ τῆς νέας ἐργασίας διεπιστώθη ὅτι τὸ ὑπὸ τὸν σημερινὸν ναὸν παλαιότερον οἰκοδόμημα ἔχει μῆκος ὑπερβαῖνον τὰ 69 μέτρα.

Παρὰ ταῦτα ἀνευρέθησαν ἐν μέρει καὶ ἄλλων κτισμάτων λείψανα καὶ ποικίλοι διαστανθόμενοι τοῖχοι, τῶν ὁποίων ἡ διευκρίνησις θά εἶναι ἔργον τῆς συνεχείας τῆς ἀνασκαφῆς, διότι παρὰ τὸ κύριον οἰκοδόμημα ἀναφαίνονται καὶ προσκτίσματα καὶ μικρὰ ἀνεξάρτητα οἰκοδομήματα, τῶν ὁποίων ἡ χρονολογικὴ σχέσις καὶ ὁ προορισμὸς δὲν δύνανται ἀκόμη νὰ καθορισθῶσι μετ' ἀσφαλείας.

Ἐκ πάντων τούτων καταφαίνεται ἡ σημασία, τὴν ὁποίαν ἔχουν διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας αἱ ἐκτελούμεναι ἐργασίαι.

7. Ἐν Νικοπόλει καὶ δὴ κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν αὐτῆς τμήμα ἀνέσκαψεν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὁ κ. Ἰω. Παπαδημητρίου.

Ἦδη πρότερον εἶχον γίνεαι ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Νικοπόλει ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι καὶ μελέται ὑπὸ τοῦ κ. Ἀ. Φιλαδελφέως, τοῦ κ. Κ. Ῥωμαίου καὶ τοῦ κ. Ἰω. Μηλιάδου, ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, νῦν δὲ ὁ κ. Παπαδημητρίου ἐστράφη πρὸς τὴν ἔρευναν τοῦ σταδίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ Στράβωνα Ζ, 6 ἔκειτο ἐν τῷ προαστείῳ, ἀναγνωρίζεται δὲ καὶ σήμερον ἐκ τοῦ φθοειδοῦς αὐτοῦ σχήματος, ἐπονομαζόμενον ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «καράβι».

Κατὰ τὴν βραχεῖαν, διὰ τὰς περιστάσεις, σκαφὴν τοῦ 1940 μετ' εὐρείαν κάθαρσιν τοῦ χώρου ἀνεσκάφη ἐν μέρει ἢ πρὸς Δ κειμένη εἴσοδος τοῦ σταδίου, τῆς ὁποίας ἀπεκαλύφθησαν ἐφ' ἱκανὸν αἱ τρεῖς εὐρεῖαι δίοδοι. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνευρέθη-

σαν τεμάχια μαρμαρίνων γλυπτῶν ἔργων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν.

Δευτέρα ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο νοτιοδυτικῶς τοῦ σταδίου πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν πηγῶν ἀναφερομένου γυμνασίου, ὄντως δὲ ἀπεκαλύφθη μέγα κρηπίδωμα ἐκ μεγάλων λαξευτῶν λίθων φερόντων ζώνην μετὰ κυματίου καὶ ἐπ' αὐτῆς σειρὰν ὀρθοστατῶν. Τὸ κρηπίδωμα τοῦτο ἀνήκει πιθανώτατα εἰς κτίσμα τι τοῦ γυμνασίου, ἀνεσκάφη δὲ ἡ νοτία αὐτοῦ πλευρὰ εἰς βάθος 3 μ. καὶ μῆκος 11^μ, 10. Ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἀνασκαφῆς θὰ ἔχη νὰ ἀπομακρύνῃ βαθεῖαν ἐπίχωσιν ἀλλ' εἶναι ἐξαιρέτως ἐνδιαφέρουσα ἡ ὀλοσχερῆς ἀποκάλυψις τοῦ οἰκοδομήματος ἄλλως τε καὶ δι' ἐνδεχόμενα κινήτὰ εὐρήματα, τῶν ὁποίων τινὰ ἤλθον εἰς φῶς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ταύτην δοκιμαστικὴν ἔρευναν, περιλαμβάνοντα τεμάχια μαρμαρίνων ἀγαλμάτων καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχει μέρος μαρμαρίνης παραστάδος, πιθανῶς ἐκ θύρας, μετ' ἀναγλύφου διακοσμήσεως φύλλων ἀκάνθης καὶ ἐλίκων, κάτωθεν δὲ τούτων ξιφῶν.

8. Ἐν Ἀχαΐα ἔσκαψεν ἐπὶ βραχύ, διὰ τὰς ἐθνικὰς περιστάσεις, ὁ κ. Ν. Κυπαρίσσης προπαρασκευάσας τὸν τόπον, ὅπου νομίζει ὅτι κατὰ προσεχῆ ἐπανάληψιν τῆς ἐργασίας θέλει ἔχει ἱκανοποιητικὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα.

9. Καὶ ἐν Σικυῶνι διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους δὲν ἠδυνήθη ὁ κ. Ἄ. Ὁρλάνδος νὰ συντελέσῃ τι ἀξιόλογον πλὴν στοιχειωδῶν τινῶν ἐργασιῶν.

10. Ἐν Σπέτσαις ὁ κ. Γ. Σωτηρίου ἐπιληφθεὶς τῶν ἐργασιῶν ἐνωρίτερον κατὰ τὸ θέρος ἠδυνήθη νὰ ἀνασκάψῃ χωρὶς νὰ ἐμποδισθῆ ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων.

Σκοπὸς τῆς ἐρεῦνης κατὰ τὸ 1940 ἦτο ἡ συμπλήρωσις προηγουμένων ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν ἐν τῇ νήσῳ, πρὸς δὲ τούτοις ἡ ἀναζήτησις καὶ ἄλλων λευρῶν τῆς μεσαιωνικῆς περιόδου.

Ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐρεῦνης τῶν προηγουμένων ἀνακαλυ-

φθεισῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν διεπίστωσεν ὅτι ἀμφότεραι ἐστεροῦντο αἰθρίου, εἶχον δὲ ἀπλῶς πρὸ αὐτῶν ὑπαιθρον πλακόστρωτον γῶρον, ὅπερ ἦτο χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν μικρῶν ἐπαρχιακῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν, ἀρκουμένων διὰ τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν κατηχομένων εἰς τὸν νάρθηκα.

Ἡ κυριώτερα τῶν βασιλικῶν τούτων ἢ παρὰ τὸν μῦλον τοῦ Βρούστη ἐξησφαλίσθη διὰ περιτειχίσματος μετὰ ξυλίνης θύρας. Ἡ δευτέρα εὐρισκομένη ἐντὸς ἰδιωτικοῦ χώρου ἐπεχώσθη ἐν μέρει ἐκ νέου πρὸς διευκόλυνσιν τῆς χρήσεως τοῦ ἀγροῦ, διατηρηθέντων μόνον λειψάνων τινῶν χρησίμων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης.

Νέα λείψανα μεσαιωνικῶν κτισμάτων ἀνεῦρεν ὁ κ. Σωτηρίου κατὰ τὴν θέσιν Ζογεργιά, ἀπέχουσαν 6 χμ. βορειοανατολικῶς τῆς σημερινῆς πόλεως καὶ ἔχουσαν ἀφαλῆ ὄρμον, τὸν δεύτερον λιμένα τῆς νήσου, ὅπου ὑπῆρχεν ἀπὸ τοῦ 1838 εὐρύχωρον λοιμοκαθαρηθῆριον, γνωστὸν ὡς «λαζαρέττο» καὶ «σπιτάλια». Κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρμου διακρίνονται τὰ ἔχνη μονοκλίτου ναυδρίου τουρκικῶν χρόνων, γνωστὸν ὡς ὁ Ἅϊ Γεώργης ὁ Παλιός, εἰκάζεται δὲ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο κρύπτεται ἴσως καὶ ἐν τῇ ὀνομασίᾳ Ζογεργιά. Δύο νεώτερα ἐκκλησίδια τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Ἀναλήψεως εὐρίσκονται πλησίον, τὸ δεύτερον δὲ τούτων, ἀνακαινισθὲν τῷ 1853, ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀνακαινίσεως ἐπὶ ἐπιθήματος παλαιοχριστιανικοῦ κιονοκράνου, ληφθέντος ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ ὄρμου τῆς Ζογεργιάς ἐκτείνεται ἐπίπεδος ἐπιφάνεια διαζώσουσα ἐν τῷ μέσῳ σωροὺς ἐρειπίων μεσαιωνικοῦ πύργου. Διὰ μικρᾶς σκαφικῆς ἐρεῦνης ἐξηκριβώθη ὅτι τὸ ὄχυρόν τοῦτο εἶχε κτίσμα τετραγώνον ἐν τῷ μέσῳ μετὰ θύρας κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ ἑκατέρωθεν ταύτης ἀνά δύο πύργους. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν μεταξύ δύο ἀντηρίδων ὑπάρχει ἄνοιγμα.

Τὸ ὄχυρόν τοῦτο ἀνάγει ὁ κ. Σωτηρίου εἰς μεσαιωνικοὺς χρόνους καὶ δὴ εἰς τὴν περίοδον τῶν ἐν τῇ πόλει παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν. Ἄλλα λείψανα κτισμάτων μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐκεῖ ὑπάρξεως μικροῦ μεσαιωνικοῦ συνοικισμοῦ.

Ἄλλη ἔρευνα ἐγένετο παρὰ τὸν μῦλον τοῦ Βρούστη καὶ ἐν θέσει Ἀγία Μαρίνα, ὅπου κατὰ θρῦλον τῶν ἐντοπίων ὑψοῦτο ὁ πύργος τοῦ Πρίντζιπα, ἐκπτώτου ἡγεμόνος ἀποσυρθέντος ἐκεῖ πρὸς μελέτας μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Σκαφικὴ ἔρευνα δὲν ἔφε-
 ρεν εἰς φῶς λείψανα κτίσματός τινος. Ἐκ τῆς ὑπάρξεως λαξευτῶν
 λάκκων κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λοφίσκου καὶ παρὰ τὸν ναὸν καὶ
 τὴν μονὴν τῶν Ἀγίων Πάντων εἰκάσθη ἄλλοτε ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ
 συνοικισμὸς βυρσοδειψῶν (Ἄ. Ὀρλάνδου περὶ τῆς νήσου Σπέτσαι,
 1878, σελ. 11).

Ἰχνη συνοικισμῶν παρετήρησεν ὁ κ. Σωτηρίου καὶ ἐν θέσει
 Ἅγιοι Ἀνάργυροι καὶ ἀλλαγῶ, διεπιστώθη δὲ ὅτι αἱ Σπέτσαι
 κατφοῦντο ἀπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων τοῦλάχιστον ὅτι δὲ σχε-
 τικὴ ἀκμὴ συμπίπτει πρὸς τοὺς χρόνους τοὺς περὶ τὸν Ἰουστινιανόν.

Παρὰ τὰς σκαφικὰς ταύτας καὶ τοπογραφικὰς ἐρεῦνας ὁ κ.
 Σωτηρίου ἠσχολήθη περὶ τὴν ταξινόμησιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέν-
 τος Μουσείου Σπετσῶν, τὸ ὁποῖον ἐγκατεστάθη εἰς τὴν παραχω-
 ρηθεῖσαν ἱστορικὴν οἰκίαν Μέξη. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην
 ἐβοήθησεν ἀφιλοκερδῶς ὁ καθηγηγῆς τῆς Ἀναργυρείου Σχολῆς
 καλλιτέχνης κ. Βύρων Κεσές, ὁ ὁποῖος καὶ τὰ σχεδιάσματα τῶν
 ἀνασκαφῶν ἐξετέλεσε.

Τὸ Μουσεῖον Σπετσῶν περιλαμβάνει πάντα τὰ ἐκ τῆς νήσου
 προερχόμενα ἀρχαῖα ὡς καὶ ποικίλα ἱστορικὰ μνημεῖα καὶ ἔγγραφα
 συνδεόμενα πρὸς πάσας τὰς περιόδους τῶν Σπετσῶν, δωρηθέντα
 προθύμως ὑπὸ τῶν φιλοπατρίδων κατοίκων, συντελεσάντων ὥστε
 νὰ πραγματωθῇ εὐρύτατα ἢ εὐγενῆς σκέψις τοῦ συμπολίτου αὐτῶν
 ἐρευνητοῦ τῶν Σπετσῶν.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς
 Ἐταιρείας κατὰ τὸ τεταραγμένον ἔτος 1940.

Παρὰ τὰς συνήθεις οἰκονομικὰς δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι καθο-
 ρίζουσι τὴν κλίμακα τῶν ἐργασιῶν, ἢ τότε Κυβέρνησις ἐντεινούσα
 τὰς δυσκολίας ἀπεφάσισε νὰ ἀρνηθῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν
 καταβολὴν ἀποζημιώσεων εἰς τοὺς ἀνασκάπτοντας δημοσίους ὑπαλ-

λήλους, ὡσεὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία δὲν εἰργάζετο πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἔθνους, πλουτίζουσα συνεχῶς τὰ ἔθνικὰ μουσεῖα διὰ τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν αὐτῆς. Καὶ παρὰ τὸ ἄδικον τοῦτο μέτρον ὅμως οἱ δαπάναις τῆς Ἐταιρείας ἀνασκάπτοντες δὲν ἀπετράπησαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ καρτερίας καὶ πίστεως ἀνέλαβον τὰς ἐπιστημονικὰς ταύτας ἀποστολάς.

Τὸ μέτρον τοῦτο ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην προηγούμενον νομοθετικὸν μέτρον (Ν. 1947), διὰ τοῦ ὁποίου ἀφηρηεῖτο ἀπὸ τῆς Ἐταιρείας τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως καὶ πωλήσεως ἐν τοῖς μουσείοις φωτογραφικῶν δελταρίων καὶ φωτογραφιῶν εἰς ὄφελος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν μουσείων καὶ τῶν φυλάκων ἀρχαιοτήτων. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τοῦ νόμου ἐκείνου δὲν κατορθώθη ἀκόμη νὰ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἡ ἔκδοσις ἀρχαιολογικῶν δελταρίων καὶ νὰ ῥυθμισθῇ ἡ ἐπελθοῦσα ἀνωμαλία, τῆς ὁποίας τὸ μόνον θετικὸν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἐξαφάνισις ἀρχαιολογικοῦ πόρου, ἱκανῶς ἐπικουρήσαντος εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνάγκας, προωρισμένου δὲ διὰ τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως νὰ λάβῃ σημαντικὴν ἔκτασιν.

Τὸ δημοσιευτικὸν ἔργον τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1940 περιλαμβάνει 1) τὸν τόμον τῶν Πρακτικῶν διὰ τὸ 1939 ἐκ σελ. 180 μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰκόνων καὶ 2) Τὸ τόμον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1938 ἐκ σελ. 181, ἐνὸς πίνακος καὶ 133 εἰκόνων.

Περατοῦται προσεχῶς τὸ τρίτον μέρος τοῦ Πανηγυρικοῦ τόμου τῆς ἑκατονταετηρίδος, μέλλον νὰ ἀποτελέσῃ ὀγκώδη τόμον ἀνάλογον πρὸς τοὺς προηγηθέντας δύο, τοὺς ἀξίως τιμήσαντας τὴν ἑορτὴν τῆς πρώτης ἑκατονταετίας. Ἐν τῷ περατοῦσθαι εὐρίσκειται καὶ τὸ λεύκωμα τῆς ἑκατονταετηρίδος, περιέχον εἰκόνας καὶ βιογραφικὰ σημειώματα τῶν ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ δρασάντων κατὰ τὴν ἑκατονταετίαν προσώπων.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἐταιρείας, ἀριθμοῦσα σήμερον περὶ τὰς

εἴκοσι χιλιάδας τόμων (ἀκριβέστερον 20524), ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ 1940 διὰ 277 τόμων ἀρχαιολογικῶν συγγραμμάτων.

Ὡς παράρτημα τῆς βιβλιοθήκης ὠργανώθη ἰδιαιτερον τμήμα φωτογραφιῶν καὶ προβολικῶν πλακῶν, κατεγράφησαν δὲ μέχρι τοῦδε εἰς εἰδικὰ βιβλία περὶ τὰς 2124 φωτογραφιῶν τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἑταιρείας μετὰ τῶν σχετικῶν φωτογραφικῶν πλακῶν ὡς καὶ 2071 περίπου προβολικαὶ πλάκες, προερχόμεναι ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἑταιρείᾳ γενομένων ἐπιστημονικῶν διαλέξεων.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο εἶναι προωρισμένον νὰ ἀποβῆ πολύτιμον βοήθημα τῆς μελέτης εἰς πάντα ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμενον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχαιολογίᾳ, δύναται δὲ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἀποτελέσῃ καὶ πόρον οἰκονομικὸν ἐκ τῆς πωλήσεως φωτογραφικῶν ἀντιτύπων ἐκ τῶν φωτογραφικῶν πλακῶν τῆς Ἑταιρείας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι σημαντικὴν συλλογὴν ἐπιστημονικῶν τεκμηρίων τῆς ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας συντελουμένης ἀρχαιολογικῆς ἐργασίας.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ὄλον ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ παρελθὸν πολεμικὸν ἔτος.

Παρὰ τὰ παρουσιασθέντα ἐμπόδια ἡ Ἑταιρεία ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον αὐτῆς, πιστῆ εἰς τὴν ἐθνικὴν ἐπιστημονικὴν ἀποστολὴν, τὴν ὁποῖαν τὸ ἴδρυμα ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ἑκατονταετίαν μετ' ἀδιαπτώτου ἀφοσιώσεως ἐπιτελεῖ.

Οὐδένα διαφεύγει ἡ σημασία τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων τῆς πατρίδος, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἰδρυμάτων τῶν περὶ τὰς ἀνθρωπιστικὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένων καὶ μάλιστα, ὅταν πηγὴ τῆς ἀσχολίας ταύτης εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ πάτριος γῆ, ἐκ τῆς ὁποίας πάντες ἐδιδάχθησαν πανταχοῦ, ὅπου τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπαραίτητα ἐφόδια τῆς γνησίας ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως!

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

Ἡ ἔκθεσις περὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι ἀνασκαφικῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. Γ. Σωτηριάδου θέλει δημοσιευθῆ βραδύτερον.

2. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχω τὴν συνεργασίαν τοῦ ἀρχιτέκτονος Τραυλοῦ ἤρχισα τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ 1940 εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς πρὸ τῶν μεγάλων Προπυλαίων Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς, ὅπου τὸ 1939 εὗρέθη παρὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος, ὑπὸ τὸ πλακόστρωτον δάπεδον τῆς αὐλῆς, μέρος μεγάλου ἀψιδωτοῦ κτηρίου, τὸ ὁποῖον ὑπεθέσαμεν ἀμέσως, ὅτι ἀνήκεν εἰς ἀρχαιότερον ἱερόν, τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου κατέλαβε βραδύτερον ὁ ναὸς τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ποσειδῶνος πατρὸς. Σκοπὸν τῆς ἀνασκαφῆς εἴχομεν τάξει τὴν ἀποκάλυψιν μεγαλυτέρου μέρους τοῦ ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος ἐκτεινομένου ἀψιδωτοῦ κτηρίου καὶ τὴν ἔρευναν τοῦ ὑπὸ τὸ πλακόστρωτον δάπεδον παρακειμένου πρὸς τοῦτο χώρου. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιστρατεύσις τοῦ Τραυλοῦ δὲν διεκόπη, ὡς ἀνεμένομεν, διέκοψα τὴν ἀνασκαφὴν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀφοῦ ἐξηκρίβωσα, ὅτι τὸ πλάτος τῆς ἀψίδος τοῦ κτηρίου εἶνε ἀσυνήθως μέγα, μαρτυρουμένου διὰ τούτου, ὅτι πρόκειται περὶ οἰκοδομήματος ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ὅτι οἱ τοῖχοί του διατηροῦνται εἰς ἱκανὸν μῆκος κάτωθεν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὅτι ἡ χρονολογία του ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε παρουσιαζομένων ἐνδείξεων πρέπει νὰ ὀρισθῆ εἰς τὸν 8ον π. χ. αἰῶνα. Τὴν ἀνασκαφὴν μετέφερα κατόπιν εἰς τὸν χώρον τῶν ἀνατολικῶς παρὰ τὸν ἱερόν περιβόλον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ ἀποκαλυφθέντων πρὸ ἐτῶν ξενοδοχειακῶν οἰκημάτων. Ἡ σκαφή ἔγινε ἀπέναντι τοῦ βορειανατολικοῦ στρογγύλου πύργου τοῦ Περικλείου περιβόλου τοῦ ἱεροῦ, εἰς θέσιν ἣ ὁποία δὲν εἶχε σκαφή πρότερον, ἀπεκάλυψα δὲ μεταξὺ δύο ἀνασκαφέντων πρότερον οἰκημάτων λιθίνην ἐξέδραν μὲ δίβαθμον κλίμακα ἣ ὁποία εὗρίσκετο πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς παρὰ τὸν ἀνατολικὸν περιβόλον τοῦ ἱεροῦ ἀποκα-

λυφθείσης πρὸ ἐτῶν ὁδοῦ. Ἡ ἐξέδρα εἶνε παλαιότερα τῶν ξενοδοχειακῶν οἰκημάτων. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἀνεκαλύψαμεν τὴν συνέχειαν ὄχου, ὅστις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς θριαμβευτικῆς ἀψίδος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀλλῆς καὶ εἶνε παλαιότερος ταύτης, ἀναγόμενος ἐπομένως εἰς χρόνους παλαιότερους τοῦ κτίστου τῶν μεγάλων Προπυλαίων καὶ τῶν θριαμβευτικῶν ἀψίδων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ὄχου καὶ ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀνασκαφῆς πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐκρίθη ἀναγκαία, διότι ἡ κατεύθυνσις τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην οἰκοδομὴν Ῥωμαϊκῶν κρηνῶν, ἡ ὁποία εἶνε ἐπεκτισμένη ἐπὶ τοῦ νοτίου ἄκρου τοῦ ἀνατολικοῦ περιβόλου τοῦ ἱεροῦ, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ὄχος εἶνε νεώτερος τούτων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

3. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙΣ

Πρώτη φροντίς τῆς ἐφετινῆς ἀνασκαφῆς ἐν Ἐλευθεραῖς ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα τῆς εὐθῆς ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ τείχους τοῦ φρουρίου σηλαιώδους κοιλότητος.

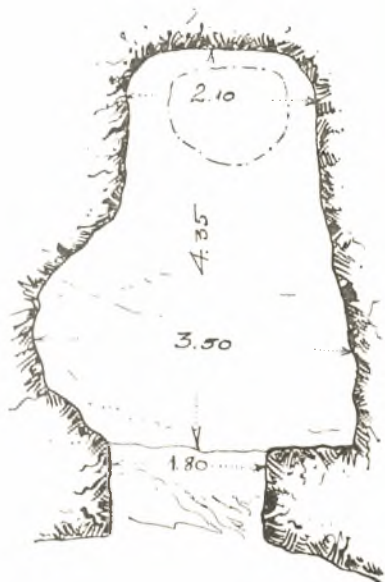
Ἐκ τῆς ἐρεύνης ἀπεδείχθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ δεξαμενῆς ἀκανονίστου σχήματος (*εἰκ. 1*), ἣς τὰ τοιχώματα ἔφερον παχεῖαν καὶ στιλπνὴν λευκὴν ἀλοιφήν πάχους 0,05 μ. ἐξ ἐκείνων, αἵτινες συχνάκις ἀπαντῶσιν εἰς κρήνας καὶ ὑδραγωγεία. Ἡ καλὴ ποιότης τῆς ἀλοιφῆς καὶ ἡ ἐπιμελὴς ἐφαρμογὴ τῆς ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων μαρτυροῦσιν ὅτι αὕτη εἶναι σύγχρονος πρὸς τὸ εὐθῆς ὑπεράνω τείχος τοῦ φρουρίου. Ἐχρησίμευεν ἐπομένως ἡ δεξαμενὴ πρὸς ὑδρευσιν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ, διότι ἔχει καὶ στόμιον ἐσωτερικῶς τοῦ τείχους.

Ἐν τῇ ἐπιχώσει, ἣτις ἐλλήρου τὸ ἐσωτερικόν, οὐδὲν ἄξιον λόγου εὐρέθη πλὴν θραυσμάτων τινῶν ἀχρώμων ἀγγείων.

Ἀνεζητήθη μετὰ ταῦτα τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Πausanίαν ἡ Ἀντιόπη ἐγέννησε τὸν Ἀμφίωνα καὶ τὸν Ζῆθον, ἐν τῇ πρὸς δυσμὰς τοῦ Κάστρου πευκοφυτῶ κλιτύϊ, ἔνθα ἐν θέσει «Κισσὸς» ὑπάρχει μέγα χάσμα εἰσχωροῦν βαθέως εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ βουνοῦ καὶ ὅπου κατὰ τὰς ὁμολογίας χωρικῶν τοῦ πλησίον κειμένου χωρίου Βύλλια, εὐρέθησαν κατὰ καιροὺς διάφορα ἀρχαῖα ἀντικείμενα χαλκᾶ καὶ πῆλινα. Τὸ στόμιον τοῦ χάσματος σήμερον δυστυχῶς κρύπτεται ἐκ καταπτώσεων μεγάλων ὀγκολίθων, ἀνευ ἀπομακρύνσεως τῶν ὁποίων ἡ ἔρευνα τοῦ σηλαιοῦ δὲν καθίσταται δυνατὴ, δι' ὃ καὶ ἀνεβλήθη διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, τῆς ὑπολειπομένης ἐφετινῆς μικρᾶς πιστώσεως διατεθείσης εἰς

τὸν τελειότερον καθαρισμὸν τῶν πέρυσιν ἀποκαλυφθεισῶν δύο παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν.

Τὸ πλέον ἀξιοσημείωτον εὗρημα τῆς ἐφετινῆς ζητήσεως ἐγένετο τυχαίως

Εἰκ. 1. Κάτοπις τῆς ἀκανονίστου δεξαμενῆς.

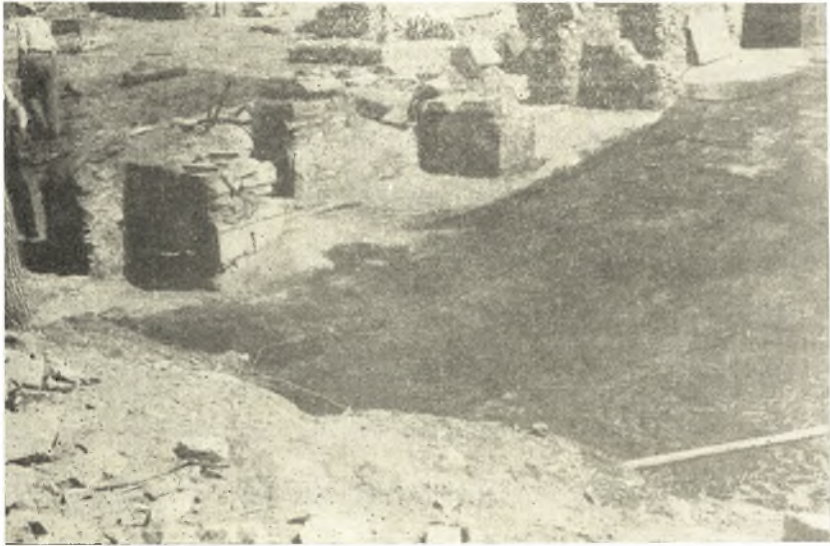

Εἰκ. 2. Λαβὴ ἀγγείου μετ' ἐκτύπου κεφαλῆς Ἀθηνᾶς.

εἶναι δὲ τοῦτο λαβὴ μεγάλου ἀγγείου φέρουσα ἐν εἴδει ἑλλειψοειδοῦς δακτυλιολίθου ὠραίαν προτομὴν Ἀθηνᾶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ (εἰκ. 2). Εὗρέθη παρὰ τὴν τάφρον τῆς εἰς Θήβας ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Μικρὰ σκαφικὴ ἔρευνα γενομένη εἰς τὸ μέρος, ἔνθα εὗρέθη ἡ λαβὴ, οὐδὲν σημεῖον κτηρίου ἢ τάφρου παρουσίασεν.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΣΤΙΚΑΣ

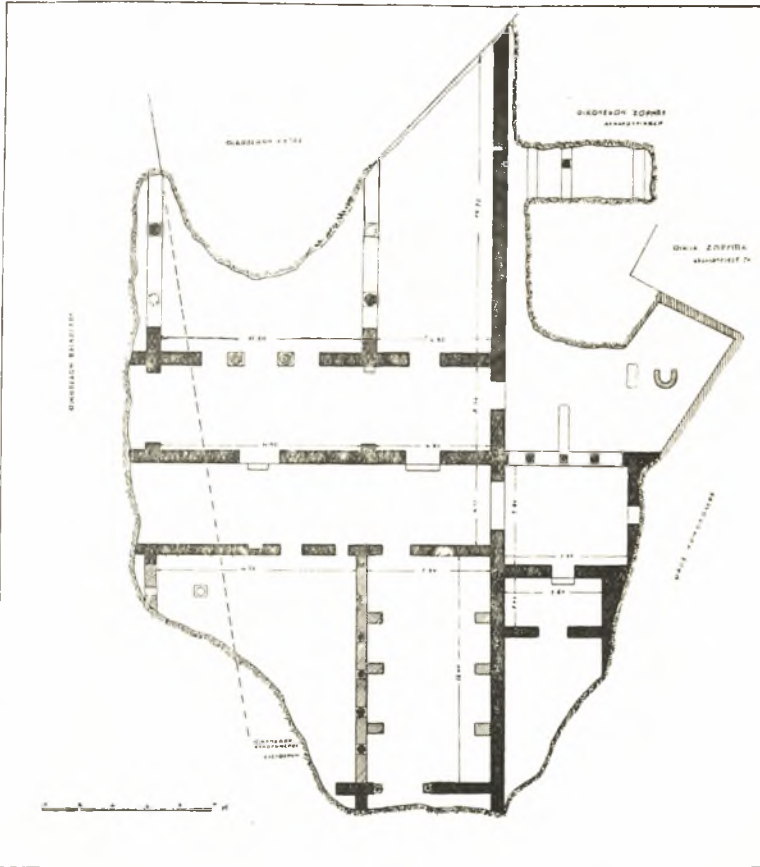
Εἰκ. 1. Ἀνευρεθέντα μέρη τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Γ τῆς Νέας Ἀγχιάλου.

4. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΝΕΑΙ ΑΓΧΙΑΛΩ

Ἐφέτος περιωρίσθην εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ διαθέσιμου χώρου τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Γ, τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀναφανῆ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῶν ἀνασκαφῶν μου τοῦ ἔτους 1934 (ΠΑΕ 1934, σ. 58 κ. ἑ.). Σκοπὸς τῆς ἐφετινῆς ἀνασκαφῆς ἐτέθη ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐκτάσεως τοῦ αἵθριου τούτου καὶ ἡ μελέτη τῶν κατὰ καιροὺς διασκευῶν αὐτοῦ, αἵτινες διδάσκουσιν ἡμᾶς τὴν ἱστορίαν τῆς ἡρειπωμένης χριστιανικῆς πόλεως. Τὴν ἔρευναν τῆς βασιλικῆς Γ, τῆς μεγαλυτέρας τῶν ἀποκαλυφθεισῶν ἐν Ν. Ἀγχιάλῳ χριστιανικῶν βασιλικῶν, μέρη τῆς ὁποίας ἤρχισα ν' ἀνασκάπτω ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 (ΠΑΕ 1930, σ. 32 κέ., 1931, σ. 37 κέ., 1933, σ. 46 κέ., 1934, σ. 59 κέ.), εἶχον διακόψει κατὰ τὸ 1934 ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν οικοπέδων Βοϊνόγλου καὶ Ζώτου, ἔνθα ἐκτείνονται τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ μνημείου. Μὴ συντελεσθείσης εἰσέτι τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀπεφάσισα νὰ ἐρευνήσω ἐφέτος τὸ αἶθριον τοῦ ναοῦ, εὕρισκόμενον εἰς τὸ ἀπομεινάν τιμῆμα τοῦ ἐλευθέρου οικοπέδου Εὐλογημένου, τοῦ συνεχομένου μετὰ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οικοπέδου Ζορμπᾶ (βλ. κάτωθι τῆς εἰκ. 2).

Ἀπεκάλυψα ἐφέτος ὁλόκληρον τὴν δεξιὰν στοᾶν καὶ μέγα τιμῆμα τοῦ κεντρικοῦ ὑπαιθρου χώρου τοῦ αἵθριου.

Ι. Δεξιὰ στοά. Ἡ ἀποκάλυψις ὁλοκλήρου τῆς στοᾶς ταύτης (μῆκ. 13,40 καὶ πλ. 7,30), τεθαμμένης κάτωθεν τῆς μεγαλυτέρας ἐπιχωματώσεως τοῦ ἀνασκαπτομένου χώρου (ὑψ. 3,50 μ.), ἔφερεν εἰς φῶς ἀξιολογώτατον ψηφιδωτὸν δάπεδον, ἐν μέρει ἀτυχῶς κατεστραμμένον, καὶ εἰς τινα σημεῖα ἀπην-

Εἰκ. 2. Γενικὴ κάτοψις τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφέντων μερῶν τῆς βασιλικῆς Γ Νέας Ἀγχιάλου (τὰ ἀνευρεθέντα ἐφέτος μέρη τοῦ αἵθριου διακρίνονται εἰς τὸ κάτω τμήμα τῆς κατόψεως).

θρακωμένον (ἄνωθεν αὐτῶν εἰς ὕψος 0,20 μ. ἀνεφαίνετο κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν στρώμα ἀνθράκων καὶ κόνεως ἐκ τῆς καυθείσης ξυλίνης στέγης).

Τὸ ἀνευρεθὲν ἐφέτος ψηφιδωτὸν (εἰκ. 3) εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον ἐκ τῶν ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ μέχρι τοῦδε ἀναφανέντων ψηφιδωτῶν δαπέδων. Δύο ταινίαι, ἕξ ὧν ἡ πρώτη στενὴ μὲ ἔλικας καὶ φύλλα κισσοῦ, καὶ ἡ δευτέρα πλατεῖα μὲ δια-

σταυρουμένους κύκλους, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει ἐν τῷ μέσῳ σταυρόν, περιβάλλει μέγα τετράγωνον, διηρημένον εἰς 55 μικρά—πέντε κατὰ πλάτος καὶ ἔνδεκα κατὰ μῆκος—ἕκαστον τῶν ὁποίων πλαισιοῦται διὰ πλοχμῶν. Ἐντὸς τῶν τετραγωνιδίων εἰκονίζονται ἰχθῦς, πτηνὰ καὶ ζῷα ἐντὸς κλάδων καὶ ἀνθέων, στρέφοντα τὰς κεφαλὰς ἢ δάκνοντα ὄφεις, εἰς τὸ κεντρικὸν δὲ τετράγωνον παρίσταται γλαῦξ. Πᾶσαι αἱ παραστάσεις ἔχουν ἱκανὴν φυσικότητα εἰς τὴν στάσιν, ζωηρὰς κινήσεις καὶ ἐξαιρετοὺς χρωματισμοὺς (ζωηραὶ πράσιναι καὶ κυανᾶ ψηφίδες, ἐρυθραὶ εἰς δύο ἀποχρώσεις καὶ λευκαὶ μὲ βάθος λευκοκύανον).

Ἡ ἀποκάλυψις ὁμοῦς τῆς στοᾶς ταύτης ἔφερεν εἰς φῶς καὶ τὰς κατὰ και-

Εἰκ. 3. Τμήματα τοῦ ἀνευρεθέντος ψηφιδωτοῦ δαπέδου τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς Γ τῆς Ν. Ἀγγιάλου.

ροὺς διασκευὰς τοῦ αἵθριου. Εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν ἀνεφάνησαν ὑπὸ τοὺς ἐρευνηθέντας μεταγενεστέρους τοίχους πέντε βάσεις τῆς δεξιᾶς κιοσοστοιχίας, ἧτοι ἰωνικαὶ βάσεις τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνος, ἐξ ὧν αἱ δύο ἀνατολικά ἔχουν ὑποστῆ καθίζησιν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὸ ἀρχικὸν κτίσμα κατεστράφη ὑπὸ σεισμοῦ, εἶτα δὲ ἐνετοιχίσθη κατ'ἰδιόζοντα τρόπον. Ἐκτίσθησαν δηλ. παραστάδες ἑκατέρωθεν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ αἴθουσα ἀπεμονώθη, ἠνοιχθῆ δὲ δυτικῶς ἰδία πύλη κοσμουμένη διὰ δύο κίωνων (πρβ. εἰκ. 1 καὶ 2). Ἡ ἀπομόνωσις αὕτη τῆς δεξιᾶς στοᾶς τοῦ αἵθριου ἐγένετο προφανῶς δι' ὠρισμένον σκοπόν, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ κατωτέρω παρατιθέμενα στοιχεῖα. Ἡ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου παράστασις γλαυκὸς καὶ ἡ εἰς προηγουμένας

ἀνασκαφὰς ἀνεύρεσις ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, εἰς ἣν προσετέθη εἰς χριστιανικοὺς χρόνους ἡ λέξις «παιδοτριβῆς», ἀποξεσθείσης ἑτέρας λέξεως, συμφώνου πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφῆς, ἀποξεσθέντος δὲ συγχρόνως καὶ ἑτέρου ὁλοκλήρου στίχου (πρβ. ΠΑΕ 1930 σ. 35 καὶ 1935 σ. 65), παρέχουν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἡ στοὰ αὕτη τοῦ καταστραφέντος ἴσως περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰουστινιανοῦ αἵθριου τῆς βασιλικῆς τοῦ 5^{ου} αἰῶνος, τῆς διαδεχθείσης ρωμαϊκὸν κτίσμα, ὡς ἡρμήνευσεν εἰς ΠΑΕ 1931 σ. 41 κ. ἑ., καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ἐξηρησιμοποιήθη κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ νέου ναοῦ μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὡς τόπος διδασκαλίας, ὡς σχολή, ἀπομονωθεῖσα τοῦ ἀχρηστευθέντος παλαιότερου αἵθριου, ὡς ἀποδεικνύει ἡ κατωτέρω περιγραφομένη ἔρευνα τῶν λοιπῶν τοῦ αἵθριου τούτου μερῶν. Ὁ δὲ μὲνυμος πρὸς τὸν «πρόξενον Θεσσαλῶν» Περγαμηνὸς Μόσχος Ἰπποστράτου, ὁ παιδοτριβῆς, φαίνεται, ὅτι ἐπέφερε τὰς μετατροπὰς, διὸ καὶ φέρεται ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὡς ἰδρῦσας «τὸν Οἶκον». Ἡ ἀρχαία ἐπιγραφή, τὸ πανομοιότυπον τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσεν εἰς ΠΑΕ 1930 σ. 34 εἰκ. 5, ἔχει οὕτως:

1. Μόσχος Ἰπποστράτου
2. Περγαμηνὸς . . . . (προσετέθη: παιδοτριβῆς)
3. Πρόξενος Θεσσαλῶν
4. . . . . (ἀπεξέσθη)
5. Τὸν Οἶκον.

Τὴν ἐπιγραφὴν ἀνεῦρον κατὰ τὰς ἐν τῇ βασιλικῇ Γ ἐρεῦνας μου ἐν ἔτει 1931 παρὰ τὸ αἶθριον, ὅπερ δὲν εἶχον τότε ἀνασκάψει. Ἡ κατὰ τὰς ἐφετινὰς ἀνασκαφὰς ἀποκάλυψις τῆς στοᾶς ταύτης τοῦ αἵθριου, νομίζω, ὅτι δικαιολογεῖ τὴν ἀνωτέρω ὑπόθεσιν, ἥτις καὶ διὰ μελλοντικῶν τυχόν εὑρημάτων πιστομένη, θὰ ἠδύνατο νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν κατανόησιν τῶν τόπων διδασκαλίας κατὰ τὴν παλαιοχριστιανικὴν ἐποχὴν.

II. Ὑπαιθρος χώρος τοῦ αἵθριου. Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς στοᾶς ταύτης προέβην εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ διαθεσίμου κεντρικοῦ ὑπαιθρου χώρου τοῦ αἵθριου (μῆκ. 13,50 καὶ πλ. 14,75) (πρβ. σχέδιον εἰκ. 2). Ἀρχικῶς ὁ χώρος οὗτος ἦτο ἐπεστρωμένος διὰ μαρμαρίνων πλακῶν (πάχ. 0,20 μ.), πλείστοι τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν εἰς τεμάχια, ἀριστερὰ δὲ ἀνεφάνη φρέσο, οὗτινος διετηρήθη ἀνέπαφον τὸ τετραγωνικὸν μαρμαρίνον στόμιον (0,70 × 0,70, ὕψ. 0,45 μ.) με ἐμφανῆ τὰ ἔχνη τῆς ἀντλήσεως διὰ σχοινίου. Εἰς τὸ μέσον περίπου τοῦ χώρου τούτου ἀνευρέθη σωρὸς μαρμάρων (κορμοὶ κίωνων, κιονόκρανα καὶ θωράκια), προερχομένων πιθανώτατα ἐκ τῆς καταστραφείσης φιάλης. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα ἔχουν ὁμοίαν τέχνην πρὸς τὰ ἐν ΑΕ (τόμος Ἑκατονταετηρίδος Α' σ. 171 κ. ἑ.) δημοσιευθέντα, ἣτοι ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 6^{ου} ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7^{ου} αἰῶνος. Ἐτοποθετήθησαν ταῦτα προσωρινῶς εἰς τὸν

κάτω ὄροφον τῆς διατηρουμένης εἰσέτι ἐκ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οἰκοπέδου Ζορμπᾶ οἰκίας, τῆς εὐρισκομένης ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς ἀνασκαφῆς. Ἡ κατάστασις τῶν ἀνευρεθέντων μερῶν τοῦ αἵθριου δεικνύει ὅτι τοῦτο εἶχεν ἀχρηστευθῆ κατατὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ναοῦ τοῦ τέλους τοῦ 6^{ου} αἰῶνος.

Τελευταίαν ἔρευναν ἐνήργησα εἰς μέρη τοῦ κεντρικοῦ χώρου τοῦ αἵθριου καὶ τοῦ νάρθηκος, ἵνα προσδιορίσω τὰ ὑπὸ τὸν δεύτερον ναὸν κτίσματα. Καὶ εἰς μὲν τὸν νάρθηκα ἀνεῦρον εἰς βάθος 2 μ. ἕτερον μωσαϊκὸν δάπεδον, ἀνήκον εἰς τὸν πρῶτον ναὸν τοῦ 5^{ου} αἰῶνος, εἰς δὲ τὸ αἶθριον ἀνεῦρον, εἰς βάθος τριῶν περιῶν μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, λείψανα τοίχου καὶ θραύσματα ἀγγείων ῥωμαϊκῶν χρόνων, δι' ὧν ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πρῶτος χριστιανικὸς ναὸς ἐκτίσθη ἐπὶ ῥωμαϊκοῦ κτίσματος μὴ δυναμένου πρὸς τὸ παρὸν νὰ καθορισθῆ.

Οὕτως ἡ ἀνασκαφὴ τῆς βασιλικῆς Γ καθίσταται ὁλοῦν ἐνδιαφέρουσα μὲ τὰ τρία ἐπάλληλα κτίσματα αὐτῆς, ἡ ἔρευνα ὅμως δὲν δύναται νὰ συνεχισθῆ πρὸ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν οἰκοπέδων Βοϊνόγλου καὶ Ζώτου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

5. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΙ

*Ἐφέτος ἀνέσκαψα μεγάλην ἔκτασιν τῆς λιμναίας πασσαλοπήκτου κόμης παρὰ τὴν νοτιαν ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Καστορίας. Πάντα τὰ σημεῖα τῆς κόμης ταύτης ὑπῆρξαν ἐξ ἴσου γόνιμα εἰς εὐρήματα νεολιθικῆς ἐποχῆς. Συνελέξαμεν περὶ τὰ 530 λίθινα ἐργαλεῖα καὶ τινες λίθους εἰργασμένους καὶ ἀπερριμμένους ἀλλὰ δεικνύοντας ὅτι τὰ ἐργαλεῖα κατεσκευάζοντο ἐπὶ τόπου, ἔτι δὲ πλείονας ὀψιανούς καὶ πυρίτας διαφόρων χρωμάτων καὶ προελεύσεων καὶ τινὰ ὄστρακα χονδρῶν ἀγγείων. Οὐδὲν λείψανον μετάλλου. Τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα ἐπαφίονται εἰς τὴν μέλλουσαν μελέτην μετὰ τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν εὐρημάτων.

Πολὺ σπουδαία ὑπῆρξεν ἄλλη τις σκαφὴ ἐντὸς περιτειχίστου χώρου συνεχομένου πρὸς τὴν πασσαλόπηκτον κόμην, ὅσους μέχρι πρό τινων ἐτῶν περιεβάλλετο ὑπὸ τῆς λίμνης καὶ ἦτο καὶ ἐλέγετο Νησί, ἀφ' οἴτου δὲ ὑπεβιβάσθη ἢ στάθμη τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης, ἀποσυρθέντων τῶν ὑδάτων, μετεβλήθη εἰς ξηρὰν τὸ Νησί, εἰ καὶ κρατεῖ ἀκόμη τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀνεφάνησαν δὲ καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς εἰρημένης λιμναίας κόμης. Ἐντὸς τούτου, τοῦ μικροῦ ὑπὲρ τὴν πρῶτην λίμνην ἐξέχοντος ὁμαλωτάτου καὶ ἐπιπέδου Νησιοῦ, ἠνοίξαμεν τάφρους μέχρι τῆς στάθμης τοῦ πυθμένος τοῦ γειτονικοῦ μέρους

τῆς λίμνης καὶ εὗρομεν εἰς τὸ βάθος πασσάλους καὶ λίθινα ἔργαλεῖα ὡς εἰς τὴν συνεχομένην λιμναίαν κόμην. Ὡστε ἡ γῆ τοῦ Νησιοῦ, καθαρὰ λίθων πᾶσα καὶ πλήρης ὀστράκων, εἶναι ἑπακτὴ, τὸ δὲ Νησί οὐχὶ φυσικὸν ἀλλ' ἀνθρώπινον ἔργον, καλύψαν μέρος τῆς πασσαλοπήκτου κόμης. Ἄλλαι σκαφαὶ ἔδειξαν, ὅτι κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς χωσθείσης γῆς ἐρρίφθησαν ἐπὶ τῆς προσχώσεως ἀτάκτως λίθοι ἀργοὶ καὶ ἐπ' αὐτῶν ὡς ὑποδομῆς ἤχθη ἡ γραμμὴ τοῦ ὄρατοῦ τείχους, οὗ οἱ λίθοι εἶναι διὰ μεταλλίνης σφύρας εἰργασμένοι καὶ ἔχουσι τελείους ἄρμους ὀριζοντίους, καθέτους, πλαγίους, τεθλασμένους καὶ που καὶ καμπύλους, ὡς ἐγίνετο ἐν τῇ νοτίῳ Ἑλλάδι μεταξύ 6 καὶ 4 αἰ. π. Χ.

Ἄν ἡ πασσαλόπηκτος κόμη ἀνήκει εἰς τοὺς πρὸ τοῦ ἐποικισμού τῶν Ἰνδοευρωπαίων ἤτοι εἰς τοὺς πέραν τοῦ 2000 π. Χ. χρόνους καὶ ἦτο κόμη αὐτοχθόνων ἀνθρώπων, ἡ τεχνητὴ νῆσος καὶ τὸ τεῖχος εἶναι πιθανῶς ἔργα τοῦ Ἀρχελαίου (412-399 π.Χ.), ὃν ὁ Θουκυδίδης ἐγκωμιάζει ὡς «ρηξικέλευθον» ἡγεμόνα, «τεμόντα ὁδοῦς» ἐν Μακεδονίᾳ καὶ πολλαχῶς ἐξοπλίσαντα αὐτὴν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς. Τὴν δύναμιν τῶν λόγων τοῦ Θουκυδίδου ἐννοοῦμεν τώρα κάλλιον, βλέποντες ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου ἦτο μεγάλη καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου, μεταβαλλόντων τὴν φυσικὴν ὄψιν τοῦ τόπου των διὰ τῶν αἰωνίων ἔργων των.

Εἰς τὴν ψυχῇ μου γεννᾶται ἡ γνώμη, ὅτι ἐνταῦθα ἦτο τὸ Ὀρεστικὸν Ἄργος, θὰ φροντίσω δὲ νὰ διαφωτίσω τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀνεμείχθη ἐνταῦθα ὁ Ἀρχελαῖος (πρβ. Μακεδονικὰς μελέτας τόμ. Α' 1940 σ. 29).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

6. ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΝ ΤΩΙ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΙ ΝΑΩΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Αἱ ἐφετιναὶ ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τῆς Θεσσαλονίκης ἐτερματίσθησαν μόλις τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου. Ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ μηχανικοῦ τοῦ σχεδιάσαντος τὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἐμοῦ ἐπέφερον τὴν τόσῃν καθυστέρησιν εἰς τὴν παροῦσαν σύντομον περὶ τῶν ἀνασκαφῶν ἔκθεσιν.

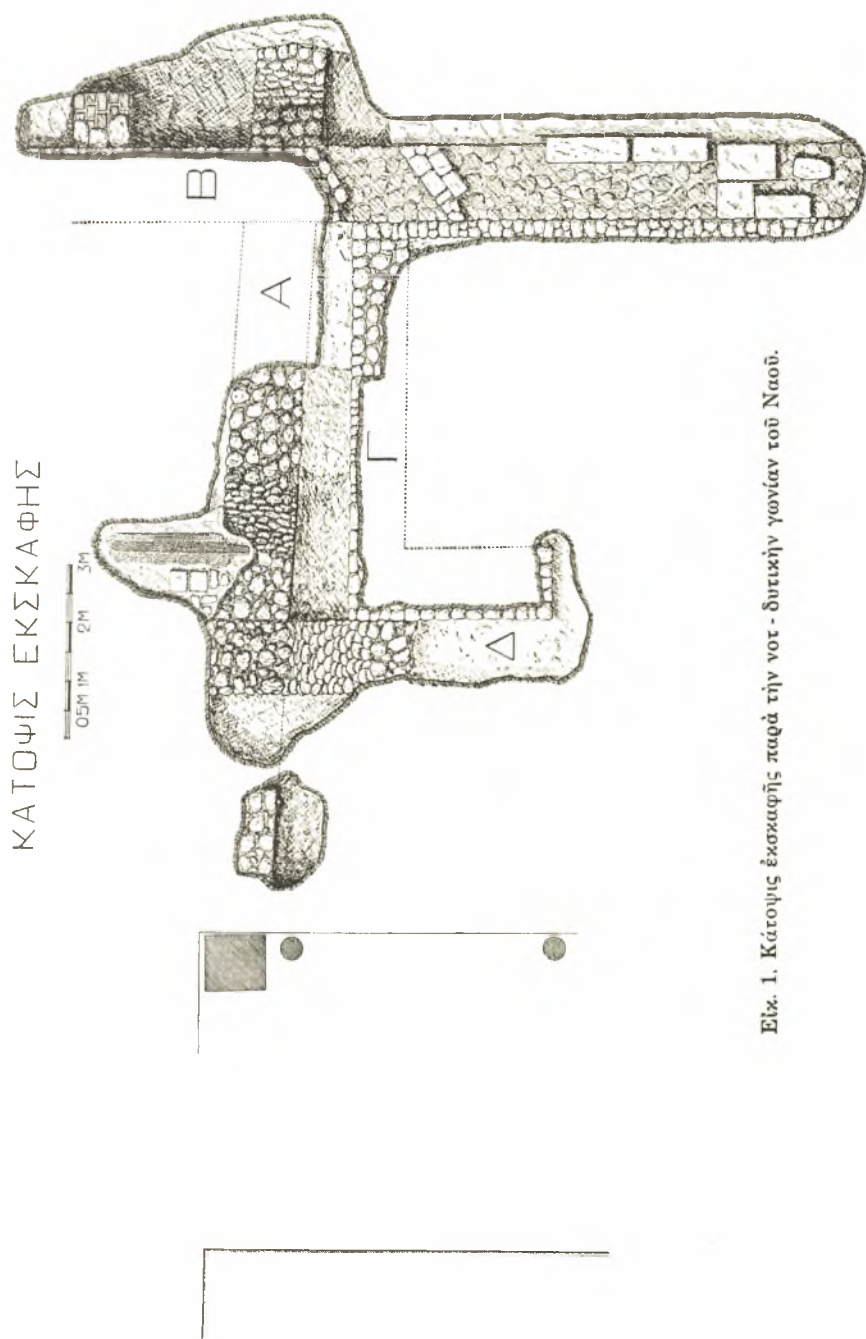
Αἱ ἀνασκαφαὶ ἀπέβλεψαν εἰς τὴν περαιτέρω παρακολούθησιν τοῦ παλαιότερου ἀνευρεθέντος οἰκοδομήματος (βλ. ΠΑΕ 1939, 72) καὶ τὴν ἔρευναν τῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ κτισμάτων, ἅτινα δὲν φαίνονται πλέον.

Οὕτω ἀνέσκαψα πρὸς δυσμὰς τοῦ σημείου, ὅπου ὁ διακεκοσμημένος τοῖχος (ΠΑΕ 1939, εἰκ. 4 καὶ 5) καὶ ἀνεῦρον τὴν προέκτασιν τοῦ τοίχου

τούτου μετὰ τῆς αὐτῆς διακοσμήσεως ἠδυνήθη νὰ συμπληρώσω κατὰ τι αὐτὴν καθορίσας τὴν ἀπόστασιν τῶν ζωγραφουμένων στυλοβατῶν ἀπ' ἀλλήλων (ἀπ' ἄξονος εἰς ἄξονα 1,93 μ.). Διὰ τῆς ἀνασκαφῆς διαπιστοῦται ἤδη ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ὑπερβαίνει τὰ 69 μέτρα, ἔναντι τῶν 56, ἅτινα εἶχον ἐξακριβωθῆ προηγουμένως. Σημειωθῆτω ὅτι δὲν ἔχει διαπιστωθῆ εἰσέτι τὸ τέλος τοῦ οἰκοδομήματος οὔτε πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν οὔτε πρὸς τὴν ἄλλην.

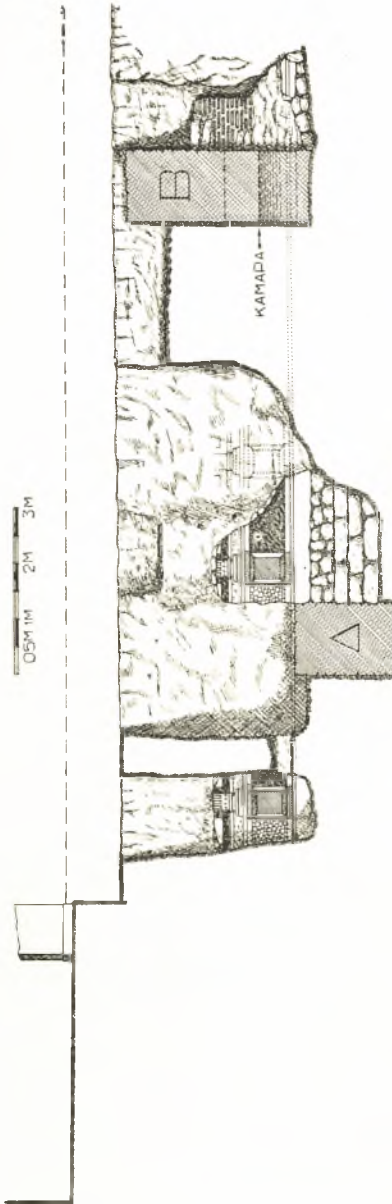
Μεταγενέστεραι οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι, προφανῶς τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐκτίζετο ὁ ναός, κατέστρεψαν τὸν τοῖχον οὕτως, ὥστε ἀλλαχοῦ μὲν νὰ διαφυλάσσονται ὀλίγα τμήματα τῆς τοιχογραφίας, ἀλλαχοῦ δὲ νὰ διακρίνεται μόλις ἡ βάσις τῆς διακοσμήσεως (βλ. εἰκ. 1, τοίχου Α, καὶ εἰκ. 2 ὄψιν τοῦ αὐτοῦ τοίχου).

Εἰς ἀπόστασιν 2,90 μ. ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ παρελθὸν ἀνευρεθέντος τμήματος ὁ τοῖχος, ὃν χάριν εὐκολίας ὀνομάζομεν ἑνταῦθα «τοῖχον τοῦ 4^{ου} αἰῶνος» (τοῖχος Α) ἀπεκόπη κατακορῦφως διὰ νὰ κτισθῆ ἐγκαρσίως ἄλλος, ὅστις βαίνει παραλλήλως πρὸς τὴν δυτικὴν τῆς Ἐκκλησίας πλευρὰν καὶ ἀποτελεῖ ἀντιστηρικτικὸν τοῖχον θεμελίου ἄλλου κτίσματος, περὶ οὗ κατωτέρω (τοῖχ. Δ). Ὁ τοῖχος τοῦ 4^{ου} αἰῶνος ἔξακολουθεῖ πρὸς δυσμὰς καὶ εἰς ἀπόστασιν 12,30 μ. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω σημείου ἐνεφανίσθη ἄλλος ἐγκάρσιος τοῖχος, ὅστις τέμνει αὐτὸν ἐκ νέου (τοῖχ. Β) ἀλλ' ἑνταῦθα ὁ μὲν παλαιὸς μένει ἄθικτος, ὁ δὲ μεταγενέστερος σχηματίζει ἄνωθεν αὐτοῦ τόξον ἐκ δύο σειρῶν ὀπτοπλίνθων· αἱ πλίνθοι μετὰ τοῦ συνδετικῆς πηλοῦ σχηματίζουν προιονοειδὲς σχῆμα ἐν κατόψει διὰ τῆς πίεσεως τοῦ πηλοῦ πρὸς τὴν ἐτέραν τῶν ὀπτοπλίνθων· ὁ τοιοῦτος τρόπος οἰκοδομῆς, τὸν ὁποῖον καὶ παλαιότερον συνηντήσαμεν εἰς τὴν ὑπόγειον στοάν, ἣτις ἀνευρέθη πρὸς ἀνατολὰς τοῦ διακονικοῦ (ΠΑΕ 1939, 81 εἰκ. 2, 8), εἶναι συνήθης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ. Πιστοποιεῖται οὕτω, ὅτι τὸ τόξον καὶ ἐπομένως ὁ τοῖχος, ὑπὲρ τὸν ὁποῖον εἶναι ἐκτισμένον, ἔχουν οἰκοδομηθῆ ταυτοχρόνως πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Τὸν νέον τούτον τοῖχον, ὅστις εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 17,50 μ. ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ καὶ ὅστις βαίνει παραλλήλως πρὸς αὐτόν, ἀνέσκαψα κατευθύννας τὴν ἀνασκαφὴν πρὸς βορρᾶν καὶ νότον καὶ παρηκολούθησα ἐπὶ 14,50 περίπου μέτρα, πρὸς οὐδεμίαν ὁμῶς κατεύθυνσιν ἠδυνήθη νὰ ἀνέυρω τὸ τέρμα τούτου. Πρὸς νότον ὑπάρχει ἐν εἴδει ἀντηρίδος τετράγωνος τοῖχος ἕξ ὀπτοπλίνθων (0,96×0,96) ἐπιμελῶς ᾠκοδομημένων, καὶ ἑνταῦθα δὲ παρατηρεῖται εἰς τὴν τοιχοδομίαν ἡ αὐτὴ προιονοειδὴς μορφή, περὶ ἧς ἀνωτέρω· ὁ προορισμὸς τοῦ τοίχου τούτου εἶναι δυσεξακριβώτος ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἴσως ἀπετέλει βάσιν κίονος ἢ πεσσοῦ, τοποθετημένου πρὸ τοῦ τοίχου πρὸς διακόσμησιν· ἔὰν εἶναι ὀρθὴ ἢ τοιαύτη ὑπόθεσις, τότε εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ τοῖχος οὗτος νὰ ἀπετέλει τμήμα προσόψεως οἰκοδομήματός τινος πρὸ τοῦ ναοῦ. Πρὸς βορρᾶν εὐρέθησαν δύο μαρμάριναι βαθμίδες προφανῶς πλαγίας εἰσόδου καθόσον τὸ

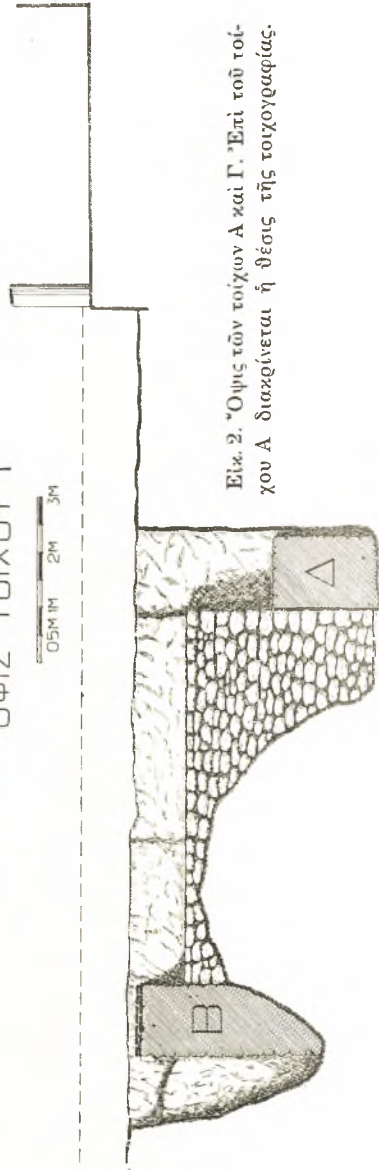

ΟΨΙΣ ΤΟΙΧΟΥ Α
ΜΕΤΑ ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΩΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΟΨΙΣ ΤΟΙΧΟΥ Γ

Εικ. 2. Ὅψεις τῶν τοίχων Α καὶ Γ. Ἐπὶ τοῦ τοίχου Α διακρίνεται ἡ θέσις τῆς τοιχογραφίας.

ἄνοιγμα δὲν εὐρίσκεται ἔναντι τῆς κεντρικῆς τοῦ ναοῦ θύρας. Ἡ ἐξακριβωσις ὄλων αὐτῶν τῶν κτισμάτων μόνον διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἀνασκαφῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ.

Εἰς τὴν γωνίαν, ἣτις σχηματίζεται μεταξὺ τοῦ τελευταίου τούτου τοίχου καὶ τοῦ τοίχου τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, εὐρέθῃ θεμέλιον κτίσματος εἰς σχῆμα Γ, ἐξ ἀργολιθοδομῆς ὁμοίας πρὸς τὴν τῶν θεμελίων τοῦ ναοῦ (τοῖχος Γ)· τὸ ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναὸν μικρὸν πάχος τοῦ θεμελίου δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ μικροῦ τινος κτίσματος, τοῦ ὁποίου ὅμως εἶναι ἀδύνατον εἰσέτι νὰ καθορισθῇ ἡ σημασία. Ἐξ ὄλων τούτων συνάγεται ὅτι αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ αἵθριου εἶναι δυνατὸν συμπληρούμεναι ν' ἀποβοῦν καρποφόροι, πρὸς τὸ παρὸν ὅμως αἱ μέχρι τοῦδε ἐργασίαι δὲν ἠδυνήθησαν εἰ μὴ μόνον τὴν ὑπαρξίν οἰκοδομημάτων συγχρόνων πρὸς τὸν ναὸν νὰ δεῖξουν.

Ἐπισηθεὶς τοῦ ἱεροῦ καὶ εἰς ἀπόστασιν 9 περίπου μέτρων ἀνατολικώτερον αὐτοῦ καὶ κατὰ προέκτασιν τοῦ σημείου, ὅπου ἐνοῦται τὸ διακονικὸν καὶ τὸ ἱερὸν ἐπεχείρησα ἐσκαφὴν, ἵνα διαπιστώσω κατὰ πόσον ὑπῆρχαν καὶ πρὸς ἀνατολὰς κτίσματα. Λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιχωματώσεως εἰς ὅλον τὸν ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ χώρον, ἡ ἔκτασις τῶν ἀνασκαφῶν ἦτο ἀναγκαστικῶς περιορισμένη. Κατὰ τὴν ἐσκαφὴν εἰς βάθος, ὅπερ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ναοῦ, εὐρέθῃ μαρμαρίνη πλάξ μετὰ ἐλαφροῦ ὑποστρώματος πηλοῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου συνάγεται ὅτι πρὸς ἀνατολὰς ἐξετείνεται αὐτὴ ἐπίσης ὑψηλότερον κατὰ 0,53 μ. εὐρέθῃ καὶ ἕτερον μεταγενέστερον στρώμα ἐξωτερικοῦ προφανῶς δαπέδου. Τέλος εἰς βάθος 5,76 μ. εὐρέθῃ ἡ ἀρχὴ τοίχου πλάτους 2 μ., ὃ ὁποῖος κατευθύνεται πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὰ 4 μέτρα. Δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ περαιτέρω παρακολούθησις τοῦ τοίχου τούτου λόγῳ τοῦ μεγάλου βάρους. Ἐπιστοποιήθη μόνον ἐξαιρετικῶς ἐπιμελεημένη κατασκευὴ ἐξ ἑνὸς στρώματος κονιάματος ἐρυθροχρόμου (κουρασσανίου), μιᾶς σειρᾶς ὀπτοπλίνθων καὶ τῆς κάτωθεν αὐτῶν ἀργολιθοδομῆς. Ἡ ὅλη κατασκευὴ φαίνεται σύγχρονος πρὸς τὰ νοτιοανατολικῶς τοῦ ναοῦ παλαιότερον εὐρεθέντα κτίσματα. Ἡ κατεύθυνσις τοῦ τοίχου τούτου δὲν εἶναι παράλληλος πρὸς τὸ κτίσμα τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, εἶναι δὲ πρὸς τούτοις οὗτος ἐκτισμένος καὶ εἰς ἐπίπεδον κατὰ τι χαμηλότερον. Καὶ ἐκ μόνης τῆς διαφορᾶς τῶν προσχώσεων τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ σημερινὸς ναὸς ἐκτίσθη εἰς ἐποχὴν πολὺ μεταγενεστέραν τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, διότι φαίνεται ὅτι ἡ πρόσχωσις αὐξάνει κατὰ περίπου 0,80 μ. κατ' αἰῶνα· ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 4^{ου} αἰῶνος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 8^{ου}, ὅτε ἐκτίσθη ἡ Ἁγ. Σοφία, ἡ πρόσχωσις εἶναι περίπου 3,20 μ.

Κινητὰ εὐρήματα συνελέγησαν ἀρκετὰ καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον· τὰ πλεῖστα δὲν παρῆλθον ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον πλὴν ἑνὸς θραύσματος βυζαντινοῦ πινακίου, ὅπερ διετῆρει μέρος παραστάσεως κενταύρου.

ΜΑΡΙΝΟΣ Γ. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

7. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Σκοπὸς τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ὑπῆρξεν ὁ καθορισμὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος Ζ, 7, 6 ἀναφερομένων μνημείων τῆς Νικοπόλεως τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἑξῆς. «Ἡ μὲν οὖν Νικόπολις . . . χώραν τε ἔχουσα πολλήν καὶ

Εἰκ. 1. Δυτικὴ εἴσοδος τοῦ σταδίου.

Εἰκ. 2. Στοὰ ἀριστερὰ τῆ εἰσερχομένῃ εἰς τὸ στάδιον.

τὸν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον τό τε κατασκευασθὲν τέμενος ἐν τῷ προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντητηρικὸν ἐν ἄλλοις, ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δὲ ἐν τῷ ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλλοις ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος».

Τὸν ναὸν ἢ κρηπίδωμα (Δίων Κάσιος LI, 3) τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνέσκαψεν ὁ κ. Φιλαδελφεὺς (ΠΑΕ 1913), ἀνεγνώρισε δὲ ὡς τοῦ Ἀπόλλωνος ὁ κ. Ῥωμαῖος

(ΑΔ 1922-1925 Παράρτ. σ. 1). Δυστυχῶς ἀδημοσίευτοι παραμένουσιν εἰσέτι οἱ ὑπὸ μεταγενεστέρου ἀνασκαφῆς ἀνευρεθέντες ἄλλοι λίθοι τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Φιλαδελφῆως ἐθρεθείσης σημαντικωτάτης ἐπιγραφῆς τοῦ Αὐγούστου. Τὴν γνώμην ὅμως τοῦ κ. Ρωμαίου, καθορίσαντος τὸν ναὸν ὡς τοῦ Ἐπιφάνου,

Εἰκ. 3. Νοτιοδυτικὴ γωνία τοῦ κρηπιδώματος.

Εἰκ. 4. Ὁλόκληρος ἡ νοτιὰ πλευρὰ τοῦ κρηπιδώματος.

λωνος καὶ οὐχὶ τοῦ Ποσειδῶνος, συμφωνοῦσαν ἄλλως τε πρὸς τὴν ρητὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος καὶ τοῦ Δίωνος Κασσίου (ἔ.ἀ.), ἀσπάζομαι, ἔχω δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἄλλην ἀπτήν ἀπόδειξιν, ἣν θέλω ἐν καιρῷ προσαγάγει ἐν ἀναμονῇ τῆς ἐργασίας ἀνασκάψαντος περαιτέρω τὸν ναὸν συναδέλφου.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἀναφερόμενον στάδιον, κείμενον ἐν τῷ προα-

στείφ τῆς πόλεως καὶ κάτωθεν τοῦ λόφου τοῦ Ἀπόλλωνος, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἀναγνωρισθῇ ἐκ τοῦ φθοειδοῦς αὐτοῦ σχήματος, ἐπονομαζόμενον ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «καράβι». Κατὰ τὴν ἐφετινὴν ἀνασκαφὴν ἐκαθαρίσθη ὁλόκληρος ὁ ὑπὸ τοῦ σταδίου καταλαμβανόμενος χώρος καὶ ἀνεσκάφη ἐν μέρει ἡ πρὸς Δ εἴσοδος αὐτοῦ (εἰκ. 1 καὶ 2).

Ἄλλ' ἡ ἐπίχωσις εἶναι ἐκεῖ τόσον βαθεῖα, φθάνουσα ἄχρι βάθους 2

Εἰκ. 5. Μαρμαρινὴ παραστάς.

Εἰκ. 6. Ἐτέρα πλευρὰ μαρμαρινῆς παραστάδος.

περίπου μέτρων, ὥστε ἀπαιτεῖται καὶ χρόνος πολὺς καὶ ἐργασία, διὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου μνημείου.

Ἀνευρέθησαν γλυπτὰ τινὰ τεμάχια μαρμάρου καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ διηνοίχθησαν ἐν μέρει αἱ τρεῖς εὐρεῖαι αὐτοῦ εἴσοδοι κατὰ τὴν δυτικὴν πλευράν.

Ὀλίγον νοτιοδυτικώτερον ἠρευνήθη ὁ χώρος πρὸς ἑξακρίβωσιν τῆς θέσεως τοῦ ὑπὸ τῶν πηγῶν ἀναφερομένου γυμνασίου. Αἱ ἐργασίαι δὲ αὗται ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς, διότι ἀνεκαλύφθη πράγματι μέγα κρηπίδωμα ἐκ μεγάλων λαξευτῶν λίθων ἐκ σχιστολίθου, μετὰ ὄραίου κυματίου, ὅπερ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνήκει εἰς κτίσμα τι τοῦ γυμνασίου. Τοῦ κρηπιδώματος τούτου ἀνεσκάφη μέχρι τῆς εὐθυνηθρίας εἰς βάθος 3 μ. ἡ νοτιὰ πλευρὰ ἔχουσα μῆκος 11,10 μ. περίπου (εἰκ. 3 καὶ 4). Ἄλλ' ἡ ἐπίχωσις καὶ ἐδῶ εἶναι βαθεῖα καὶ αἱ μακρὰι πλευραὶ δὲν ἀνεσκάφησαν καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτῶν.

Ἄνευρέθησαν πολλὰ τεμάχια μαρμαρίνων ἀγαλμάτων καὶ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ὧν ὠραιότατον εἶναι μεγάλη παραστάς, πιθανώτατα, θύρας, φέρουσα τὴν αὐτὴν γλυπτὴν κατὰ τὰς δύο πλευρὰς διακόσμησιν ξίφους καὶ ἀκάνθης μεθ' ἑλίκων (εἰκ. 5 καὶ 6).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

8. ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΧΑΪΑΣ

Ἡ ἔκθεσις τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης τοῦ Ὀκτωβρίου 1940 ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀνατολικῇ Ἀχαΐᾳ εἶναι κατ' ἀνάγκην συντομωτάτη, ὅχι μόνον διότι αὕτη λόγῳ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Ἰταλοελληνικοῦ πολέμου διεκόπη, ἀλλὰ καὶ διότι γενικῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας δὲν ἔτυχον τῆς προσηκούσης καὶ στοιχειώδους ὑποστηρίξεως τοῦ Κράτους, ἀποκοπίσης τῆς ἀποζημιώσεως γενικῶς τῶν ἐκτελούντων αὐτὰς καὶ ἀπὸ τινων μάλιστα καὶ τῶν ὁδοιπορικῶν αὐτῶν ἐξόδων, ἅτινα δὲν ἦτο εὐχερές, οὐδ' εὐλογον, νὰ καταβάλλῃ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἔματαίωσεν ἐντελῶς τὴν ἰδικήν μου τοῦλάχιστον ἀνασκαφήν, ἦν διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς ἐμῆς θελήσεως ἤρχισα λίαν ἀργὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἦτο ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου τόσον αἰφνιδίᾳ καὶ ἀπτόμοις, ὥστε τὰ πάντα νὰ σταματήσῃ καὶ μάλιστα εἰς τὴν δυτικὴν περιφέρειαν τῆς Πελοποννήσου.

Μόλις πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν εἶχον διὰ πολλῶν ἐργατῶν ἀρχίσει τὴν προεργασίαν ἐπὶ τοῦ μέρους, ἔνθα ἀνέμενον τὴν εὔρεσιν τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, ὅτε ἠναγκάσθην νὰ διακόψω καὶ νὰ ἀπέλθω μόλις μετὰ τινος ἡμέρας μετὰ πολλοῦ κόπου.

Ὅττω ἡ ἀτυχὴς αὕτη ἀνασκαφή ὑπῆρξεν ἄνευ εὐρημάτων μὲν, ἀλλὰ κατὰ τὸ προσεχὲς μέλλον θέλει ἱκανοποιήσῃ καὶ τὰς ἐμὰς προσδοκίας καὶ τὰς τοῦ Κράτους.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

9. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΣΙΚΥΩΝΟΣ 1940

Λόγῳ ἀσθενείας τοῦ ἀνασκάπτοντος, κατὰ τοὺς μῆνας Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου, δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν Σικυῶνος πρὸ τοῦ τέλους Ὀκτωβρίου 1940. Κηρυχθέντος ὅμως, εὐθὺς μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἀνασκαφῆς, τοῦ πρὸς τὴν Ἰταλίαν πολέμου, διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι. Διὰ τοὺς αὐτοὺς, ὡς ἄνω λόγους, δὲν κατέστη δυνατὴ καὶ ἡ πραγματοποιήσις τῆς ἀνασκαφῆς Ἀλιφείρας καὶ Νικοπόλεως.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

Εἰκ. 1. Τὸ ἡρειπωμένον λαζαρέττο εἰς θέσιν Ζωγεριά ἐν Σπέτσαις.

10. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΣΠΕΤΣΑΙΣ

Κύριος σκοπὸς τῶν ἐφετινῶν ἀνασκαφῶν ἦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐρεῦνης τῶν ἀποκαλυφθεισῶν ἐν Σπέτσαις κατὰ τὰ ἔτη 1937 καὶ 1938 παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν—περιγραφὴν τῶν ὁποίων βλ. εἰς ΠΑΕ τῶν ἐτῶν 1937 σελ. 97 - 108 καὶ 1938 σελ. 124-129—ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀναζήτησις ἐτέρων τυχόν λειψάνων τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς ἐν τῇ νήσῳ.

Πρῶτον ἡρεῦνησα τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ τῶν δύο βασιλικῶν καὶ διεπίστωσα ὅτι ἀμφότεραι στεροῦνται αἰθρίου. Δυτικῶς ἐκάστης βασιλικῆς ἀνεφάνησαν μόνον λείψανα πλακοστρώτου αὐτῆς, ἥτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἦτο ὀλόκληρος ὑπαιθρος. Τοῦτο εἶναι πιθανώτατα χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν μικρῶν ἐπαρχιακῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν, θὰ ἡδυνάμεθα δὲ διὰ τοῦ παραδείγματος τούτου νὰ συμπληρώσωμεν τὰς γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς παλαιοχριστιανικῆς ναοδομίας. Εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς χριστιανικὰς βασιλικὰς ἤρκει προφανῶς ὁ νάρθηξ διὰ τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν κατηγουμένων.

Τὰ ἀνευρεθέντα θεμέλια τῆς κυριωτέρας βασιλικῆς τῶν Σπετσῶν παρὰ «τὸν μύλον τοῦ Βρούστη» συνετήρησα διὰ τῆς κατασκευῆς ἰσχυροῦ μανδροτοίχου μετὰ κτιστῆς εἰσόδου καὶ ξυλίνης θύρας. Τῆς ἐντὸς τῆς πόλεως περὶ τὸ νεώτερον ἰδιωτικὸν ναῦδροιον τῆς Εὐαγγελιστρίας ἀνευρεθείσης ἐτέρας βασι-

λικῆς ἠναγκάσθη, ἔνεκα παραπόνων τοῦ κατόχου καὶ τῶν παρὰ τὸν ναῖσκον οἰκούντων, νὰ καλύψω τὰ ἀνευρεθείσας κιονοστοιχίας μὲ τοὺς στυλοβάτας των, ἀφῆκα δὲ πρὸς μελέτην ἀκάλυπτα: τοὺς ἑκατέρωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τοίχους καὶ μίαν βάσιν κίονος τῆς ἀριστερᾶς κιονοστοιχίας, ὁρατὴν νῦν διὰ τοῦ κατασκευασθέντος μικροῦ τετραγώνου τοίχου.

Ἡρεύνησα μετὰ ταῦτα θέσεις τινὰς τῆς νήσου, ἐνθα παρατηροῦνται ἠρειπωμένα κτίσματα. Σπουδαιότερα θέσις, βορειοανατολικῶς τῆς νήσου ἐκτεινομένη καὶ ἀπέχουσα ἕξ χιλιόμετρα τῆς πόλεως, εἶναι ἡ *Ζωγεριά*¹, ἔχουσα ἀσφαλέστατον ὄρμον, δεύτερον οἰνοεὶ λιμένα τῆς νήσου, ὅπου ὑπῆρχεν ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος (1838) εὐρύχωρον λοιμοκαθαρτήριον, ἔχον ἀξιόλογον σχῆμα καὶ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων «λαζαρέττο» καὶ «σπιτάλια», ὅπου ὠδηγοῦντο τὰ πλοῖα πρὸς κάθαρσιν (καραντίναν), διατηρηθὲν ἐν ἐνεργείᾳ περὶ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη. Ἐνεκα τῆς ὀλοῆς συντελουμένης ἐρειπώσεώς του ἐφωτογράφησα καὶ ἐσχεδίασα τὸ κτίσμα τοῦτο (*εἰκ. 1 - 2*).

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρμου διασφῆζονται τὰ ἐρείπια μονοκλίτου ναυδρίου τουρκικῶν χρόνων, δεικνύμενα ὑπὸ τῶν ἐντοπιῶν ὡς «ὁ παλιὸς Ἁϊ - Γεώργης». Σήμερον ὑπάρχει παρὰ τὸ λοιμοκαθαρτήριον νεώτερον ναῦδριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ παρ' αὐτὸ ἕτερον ναῦδριον τῆς Ἀναλήψεως, ἀνακαινισθὲν τῷ 1853, κατ' ἐπιγραφὴν κεχαραγμένην ἐπὶ ἐπιθήματος παλαιοχριστιανικοῦ κιονοκράνου, εἰλημμένου προφανῶς ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν βασιλικῶν τῆς πόλεως καὶ ἐντοιχισμένου ἀνωθεν τῆς δυτικῆς θύρας.

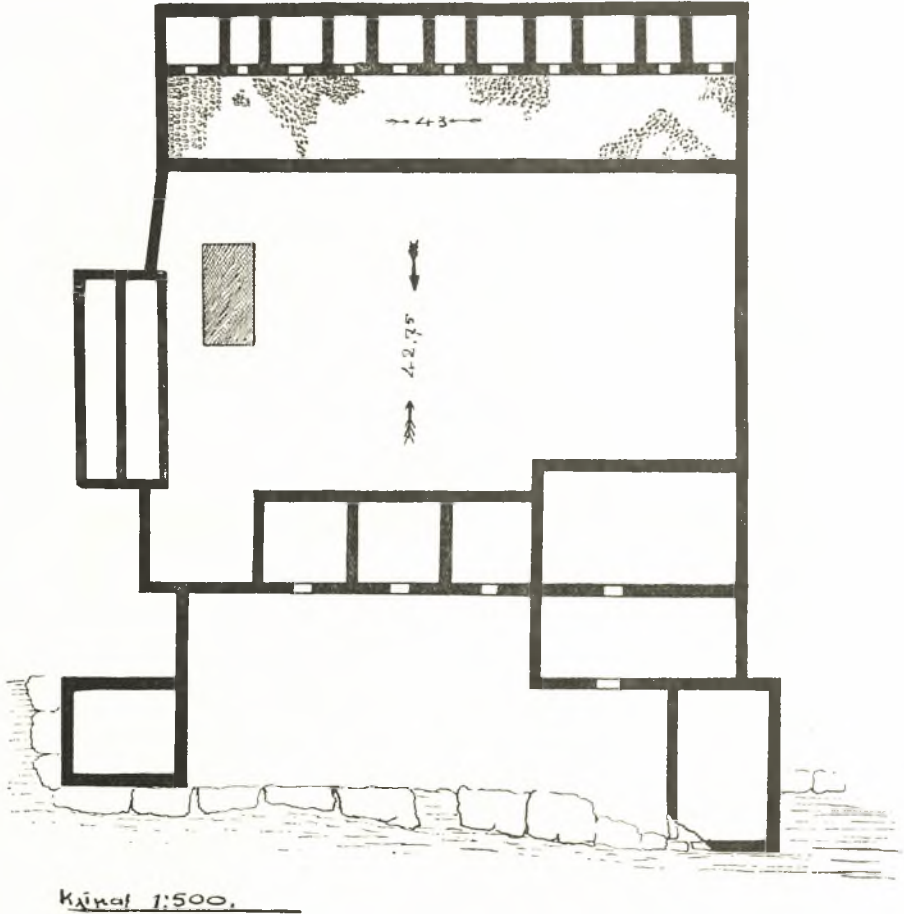
Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ ὄρμου (*εἰκ. 3*) διεκρίνοντο ἐν μέσῳ σωροῦ λίθων ἐλάχιστα θεμέλια μεσαιωνικοῦ κτίσματος. Διὰ παραμερίσεως τῶν λίθων καὶ μικρᾶς σκαφικῆς ἐρεύνης ἠδυνήθη νὰ προσδιορίσω τὸ σχῆμά του καίτοι τὰ θεμέλια μεγάλων αὐτοῦ τμημάτων ἔχουν ἐντελῶς ἐξαφανισθῆ. Ἐκ τῶν διασωθέντων ἐν τούτοις μερῶν αὐτοῦ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις ὄχυροῦ, συνισταμένου ἐκ τετραγώνου κτηρίου, ἔχοντος ἀνά δύο πύργους ἑκατέρωθεν τῆς δυτικῆς πύλης καὶ δύο προεξοχὰς εἰς σχῆμα ἀντηριδῶν ἀνατολικῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης μετ' ἀνοίγματος ἐν τῷ μέσῳ (*εἰκ. 4*). Ἡ ἡλικία τοῦ ὄχυροῦ τούτου, ἐκ τῶν κονιαμάτων του καὶ τῶν περισυλλεγέντων τεμαχίων κεράμων καὶ ἀγγείων, δύναται, νομίζω, ν' ἀναχθῆ εἰς μεσαιωνικοὺς χρόνους, πιθανῶς δὲ εἶναι σύγχρονον τῶν ἀνευρεθειῶν ἐν τῇ πόλει βασιλικῶν. Εἰς Ζωγερίαν παρατηροῦνται προσέτι πολλὰ θεμέλια

¹ Τὸ ὄνομα τῆς θέσεως προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀφθόνως φυομένου ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀξωγύρου (ζωγεργιάς, ἀναγύρου) Πρβ. Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔκδ. Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Α' (1933) σ. 295.

παρὰ τὴν παραλίαν καὶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν σκέλος τοῦ ὄρμου ἔξωθεν τοῦ σημερινοῦ ἀγροκτήματος Ἀποστόλου, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς νήσου ὑπῆρχέ ποτε μικρὸς συνοικισμός.

Ἐτέραν δοκιμαστικὴν σκαφικὴν ἔρευναν ἐνήργησα παρὰ τὴν θέσιν

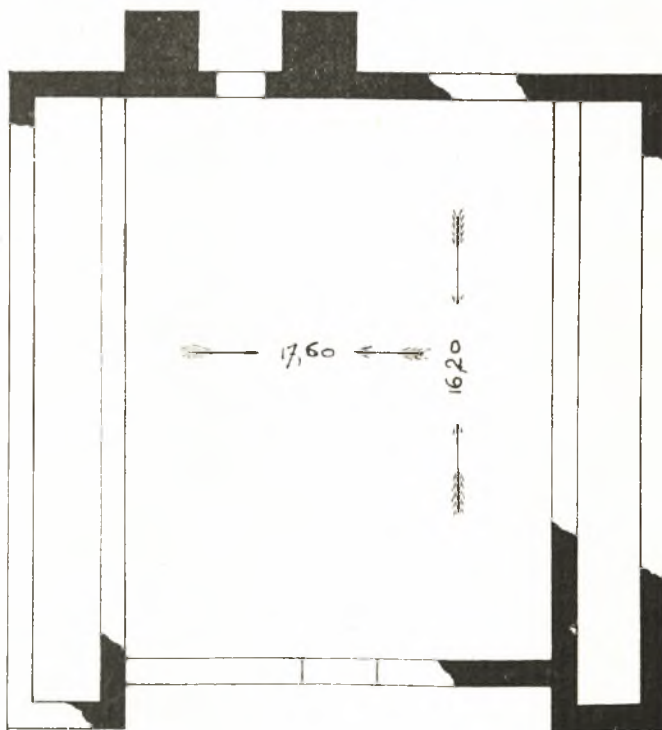

Εἰκ. 2. Κάτωρις τοῦ λαζαρέττου τῆς Ζωγεργιάς ἐν Σπέτσαις.

«Ἁγία Μαρίνα» καὶ πλησίον τῆς ἀνευρεθείσης πρώτης βασιλικῆς ἐπὶ χερσονησίδος ἀνατολικοῦ σημείου τῆς νήσου ἔνθα, συμφώνως πρὸς θροῦλον τῶν ἐντοπίων, ὑπῆρχεν «ὁ πύργος τοῦ Πρίντζιπα» ἦτοι κατοικία ἐκπτώτου ἡγεμόνος, εἰς ἣν ὁ μυθολογούμενος οὗτος πρίγκιψ διέμενε μέχρι τοῦ θανάτου του, ἀσχολούμενος εἰς μελέτας. Ἡ θέσις εἶναι τῷ ὄντι κατάλληλος δι' ὄχυ-

Εἰκ. 3. Ἐποψὶς τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τοῦ ὄρου τῆς Ζωγεριᾶς.

Κλίμακας 1:200

Εἰκ. 4. Κάτοψις τοῦ ὄχυροῦ τῆς Ζωγεριᾶς.

ρόν, διότι δεσπόζει ἀναπεπταμένης θαλάσσης. Ἦνοιξα δύο τομάς εἰς κατάλληλα σημεῖα τοῦ ὑψώματος τούτου, πλάτους δύο μέτρων καὶ μήκους 12 μ., ἵνα ἀνεύρω σφζόμενα τυχὸν θεμέλια τοῦ ὄχυροῦ, οὐδὲν ὅμως ἔχνος κτίσματος ἀνεύρον. Φαίνεται ἐν τούτοις ὅτι καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς νήσου ὑπῆρχε μικρὸς μεσαιωνικὸς συνοικισμὸς, ἂν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λοφίσκου, ἔνθα ὁ ναὸς τῶν Ἁγίων Πάντων (καθολικὸν μονύδριον Καλογραιῶν), παρατηροῦνται ἐπὶ μικρᾶς γλώσσης γῆς ἐκτεινομένης εἰς τὴν

θάλασσαν, λαξευτοὶ εἰς βράχους λάκκοι, χρησιμεύοντες, κατὰ τὸν παρατηρήσαντα τούτους τὸ πρῶτον καὶ περιγράψαντα τὴν θέσιν ἱστορικὸν τῆς νήσου Ἄ. Ὁρλάνδον, διὰ βυρσοδεικὰς ἐργασίας (Ἄ. Ὁρλάνδου, περὶ τῆς νήσου Σπέτσαι Ἀθῆναι, 1878, σελ. 11).

Καὶ εἰς ἐτέρας θέσεις, εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς πόλεως σημεῖον τῆς νήσου εὐρισκομένης, παρατηροῦνται ἔγνη συνοικισμοῦ, ὡς εἰς τὴν θέσιν «Ἁγιοὶ Ἀναργυροί», καλουμένην οὕτως ἕνεκα τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ δύο ναϊδριῶν εἰς τιμὴν τῶν ἀνωτέρω ἁγίων, ὅπου διέκρινε θεμέλια παλαιοῦ ναϊδρίου (εἰκ. 5) νοτιῶς τοῦ ἐξωκλήσιου τῶν ἐπάνω ἁγίων Ἀναργύρων καὶ ἐνιαχοῦ κτίσματα μεταγενεστέρου πιθανώτατα συνοικισμοῦ.

Ἐκ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐξετάσεως τῆς νήσου πιστοῦται ὅτι πρὸ μακροῦ ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ἄ. Ὁρλάνδου ἐναντίον τοῦ ἐτέρου ἱστορικοῦ Χατζη-Ἀναργύρου ὅτι αἱ Σπέτσαι κατακοῦντο ἀνέκαθεν.

Εἰκ. 5.

Κάτωψις διακρινομένων θεμελίων μονοκλίτου ναϊδρίου παρὰ τοὺς ἁγίους Ἀναργύρους Σπετσῶν.

Αἱ ἡμέτεραι ἔρευναι ἀπέδειξαν μέχρι τοῦδε ὅτι ἡ ἐποικησις τῆς νήσου ἀρχεται ἀπὸ τῶν ἔσχατων ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἡ σχετικὴ δὲ ἀκμὴ τῆς συμπίπτει εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἰουστινιανὸν χρόνους.

Μουσεῖον Μέξη. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἔρευναν ἡσχολήθη εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἰδρυθέντος ὑπ' ἐμοῦ Μουσείου εἰς αἰθούσας τοῦ μεγάρου Μέξη, τοῦ παραχωρηθέντος εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ὑπὸ τῶν κληρονόμων. Βοηθὸν εἶχον εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Μουσείου Μέξη τὸν καθηγητὴν τῆς Ἀναργυρείου σχολῆς καὶ καλλιτέχνην κ. Βύρωνα Κεσέν, ὅστις φιλοτίμως καὶ ἀφιλοκερδῶς εἰργάσθη οὐ μόνον εἰς τὸ Μουσεῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀνασκαφὰς μου, εἰς τοῦτον δὲ ὀφείλονται καὶ αἱ παρατεθεῖσαι ἀνωτέρω

κατόψεις. Τὰ ἀντικείμενα τοῦ Μουσείου Μέξη κατέταξα εἰς πέντε τμήματα.

Ἐκ τούτων ἡ *συλλογὴ ἀρχαίων καὶ παλαιοχριστιανικῶν γλυπτῶν* περιλαμβάνει δύο ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα τῶν ἐσχάτων ῥωμαϊκῶν χρόνων, εὐρεθέντα παρὰ τὸ Δημαρχεῖον τῆς πόλεως, ἓν μέγα μαρμαρίνον τμήμα μετὰ φατνωμάτων τῆς ἰδίας ἐποχῆς μεταφερθὲν ὑπ' ἑμοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναλήψεως καὶ τὰ ἀποκαλυφθέντα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν *τῶν βασιλικῶν Σπετσῶν* τμήματα παλαιοχριστιανικῶν κιονοκράνων, ἐπιθημάτων, θωρακίων καὶ ἀγγείων ὡς καὶ πηλίνην ἀξιόλογον σφραγίδα μετ' ἐπιγραφῆς. (Πρβ. ΠΑΕ 1937 σ. 100 κ.ἔ. καὶ 1938, σ. 124 κ.ἔ.).

Ἡ *νομισματικὴ συλλογὴ*, τοποθετηθεῖσα εἰς δύο μεγάλας προθήκας ἐντὸς μικρᾶς αἰθούσης τοῦ ἄνω ὁρόφου τοῦ μεγάρου, περιλαμβάνει 141 νομίσματα: ἀρχαῖα, βυζαντινά, φραγκικὰ καὶ τουρκικὰ, πάντα εὐρεθέντα ἐν τῇ νήσῳ καὶ δωρηθέντα ὑπὸ τῶν κατόχων.

Ἡ *μεταβυζαντινὴ συλλογὴ*, τοποθετηθεῖσα προσωρινῶς εἰς αἴθουσαν τοῦ κάτω ὁρόφου, περιλαμβάνει 15 μεταβυζαντινὰς εἰκόνας, ἓνα χρυσοκέντητον ἐπιτάφιον, 5 χρυσᾶς καὶ ὀρειχαλκίνας κανδήλας καὶ ἓνα σταυρὸν ἐπὶ ἔλεφαντοστοῦ (περισυνελέγησαν ἐκ τῶν παλαιῶν ναῶν τῆς νήσου).

Ἡ *συλλογὴ πηλίνων ἀγγείων* μετὰ γανώσεως, εἰσαχθέντων ἐν τῇ νήσῳ διὰ τῶν Σπετσιοτικῶν πλοίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ δωρηθέντων ὑπὸ τῶν κατόχων, περιλαμβάνει 40 πινάκια, 10 ὑδρίας διαφόρου χρήσεως καὶ σχημάτων μετ' ἀξιολόγων παραστάσεων καὶ 4 δίσκους.

Ἡ *συλλογὴ κειμηλίων τῶν ἀγωνιστῶν*, ἣτις εἶναι καὶ ἡ σπουδαιότερα, ἀναπτυχθεῖσα εἰς δύο μεγάλας αἰθούσας τοῦ ἄνω ὁρόφου περιλαμβάνει: 1^{ον} φριγοῦρες πλοίων τοῦ Ἀγῶνος ἐκ τῶν τοποθετουμένων εἰς τὴν πρῶσαν τῶν πλοίων, 2^{ον} τὰ λείψανα τῆς Μπουμπουλίνας καὶ τὴν Σημαίαν τῆς νήσου κατὰ τὸν Ἀγῶνα, 3^{ον} ὄπλα τῶν ἀγωνιστῶν, ἦτοι 20 σπάθες, 8 τρομπόνια, 14 μπιστόλες, 6 κάμες-μαχαίρας κλπ., τοποθετηθέντα εἰς θυρεοὺς ἐξ ξύλου μετ' ἐπιγραφῶν τῶν κατόχων ἀγωνιστῶν καὶ τῶν δωρησάντων αὐτὰ, 4^{ον} σειρὰν ἐλαιογραφῶν καὶ ὕδατογραφῶν πλοίων τοῦ Ἀγῶνος, 5^{ον} σειρὰν ἐνδυμασιῶν τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν γυναικῶν (καραμάνια, κοντογούνια, τσεμπερία), τοποθετημένα εἰς προθήκας καὶ 6^{ον} σειρὰν φωτογραφῶν τῶν ἡρώων.

Ἰδιαιτέραν αἴθουσαν τοῦ κάτω ὁρόφου τοῦ μεγάρου καταλαμβάνει τὸ *ἱστορικὸν ἀρχεῖον*, ταξινομηθὲν κυρίως ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου κ. Ι. Γιαννούκου (Περγιάλιτη) καὶ περιέχον πολύτιμα ἡμερολόγια τοῦ Ἀγῶνος, πρακτικὰ τῶν Γεν. Συνελεύσεων τῶν Καπεταναίων, σειρὰν ἐγγράφων κατὰ οἰκογενείας καὶ τὸ παλαιὸν κοινοτικὸν ἀρχεῖον.

Ὅπως τὸ Μουσεῖον Μέξη σήμερον δύναται εἰς ἑπτὰ αἰθούσας νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, θ' ἀναπτυχθῶσι δὲ ἀσφαλῶς αἱ συλλογαὶ σὺν τῷ χρόνῳ. Ἀτυχῶς τρεῖς μεγάλαι αἴθουσαι τοῦ ἄνω ὁρόφου καὶ ἡ ἄνωθεν τούτων μεγάλη αἴθουσα παραμένουν κεναί, καθόσον ἡ στέγη των κινδυνεύει, παρακαλῶ δὲ ὅπως καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία συστήσῃ εἰς τὸ Σ^{ον} Ὑπουργεῖον τὴν πρὸ πολλοῦ ἀποφασισθεῖσαν ἐπισκευὴν τοῦ μεγάρου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Εἰς τὴν σ. 13 τῆς Γεν. ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐτυμολογίαν τῆς τοπωνυμίας Ζωγεριά βλέπε νῦν σ. 31 σημ. 1 τὴν νέαν γνώμην ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀνασκάπτοντος.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Δωρεαί. Εὐχαρίστως ἀναγράφοντες κατωτέρω τὰ πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας εἴτε ὑπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων εἴτε ὑπ' ἄλλων φίλων αὐτῆς ἀποσταλέντα κατὰ τὸ ἔτος 1940 βιβλία, καθήκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ἐνταῦθα πρὸς πάντας τοὺς φιλόφρονας δωρητὰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν.

[Εἰς τὸ τέλος τοῦ τίτλου ἐκάστου βιβλίου τίθεται ἐντὸς παρενθέσεως τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ. Ὅπου δὲν ὑπάρχει παρένθεσις, δωρητὴς εἶναι ὁ συγγραφεὺς].

1. **Ἀλεξάκη, Ι. Σ.:** Ὁ Κωστής ὁ Ἀρχαλοχωρίτης καὶ τὸ τραγοῦδι του. Ἀθήναι 1940.
2. **Ἀρβαντιτάκη, Γ. Δ.:** Χρονολογία τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων Ἑλλήνων. Ἀθ. 1940.
3. » » Γνωμονικὴ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων λαῶν τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς. Ἀθήναι 1939.
4. » » Λογισμὸς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα πασῶν τῶν χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Ἀθήναι 1939.
5. » » Χρονολογικὰ σύμμικτα. Ἀθήναι 1939.
6. » » Τισσαφέρης. Ἀθήναι 1939.
7. **Χιακὸν Ἀρχεῖον.** Τ. 1-5, Ἐν Ἀθήναις 1910-24. (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, Γ.) (Δ. Α. Ζακυνθινός).
8. **Ἀρχεῖον Πόντου.** Τ. 9: Ἐν Ἀθήναις 1939 (Ἐπιτροπὴ Ποντιακῶν μελετῶν).
9. **Blegen, C. W. — Κουρουνιώτη, Κ.:** Ἀνασκαφὴ Πύλου. [Ἐν Ἀθήναις] 1940. Ἀπ.: «Α Ε» 1938 (Χρονικά).
10. **Carpenter, Rhys — Bon, Ant.:** The defenses of Acrocorinth and the lower town. Cambridge, 1936. («Corinth» Vol. 3, P. 2).
11. **Χατζῆ, Ἀντ. Χ.:** Τοπωνυμολογικὰ σύμμικτα. Ἀθήναι 1940. Ἀπ.: «Ἐκατονταετηρὶς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» σ. 355-360.
12. **Χρονικὰ** τῆς τεσσαρακονταετίας 1899-1939 (Συλλόγ[ου] πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων. (Ἐν Ἀθήναις (1939) (Σύλλογος πρὸς Διάδοσιν Ὁφελίμων Βιβλίων).
13. **Δασκαλάκη, Ἀνθῆς Α.:** Τὸ νόημα τῆς φιλίας στὸν Ἀριστοτέλη. Ἀθήναι 1940.
14. **Délos.** Fasc. 19. Paris 1939 (Γαλλ. Ἀρχ. Σχολὴ Ἀθηνῶν).
15. **Δελτίον Μεγαλοσχολιτῶν.** Τχ. 1: Ἰανουάριος 1940. Ἐν Ἀθήναις (1940). (Σύνδεσμος Μεγαλοσχολιτῶν).
16. **Δημοπούλου, Φιλίππου:** Ἡμερολόγιον τοῦ—ἐκδ. ὑπὸ Ἀλεξ. Χ. Βογιατσῆ. Ἀθ. 1938. (Χαρίλ. Σακελλαριάδης).
17. **Δεσποτοπούλου, Θ. Π.:** Ἡ ὁδοποιεῖα ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἀθήναι 1940.
18. **Νέοι Δρόμοι.** Ἔτ. 3, Ἀθ. 1940 (Ἐθν. Συντηρ. Ὁργάνωσις).
19. **Ἐνισλείδου, Χρ. Μ.:** Τρεῖς διαλέξεις περὶ Ἀμφικλείας. Ἀθήναι 1938-1940.
20. **Fouilles de Delphes.** Τ. 3, Fasc. 6, Paris 1939 (Γαλλ. Ἀρχαιολ. Σχολὴ Ἀθηνῶν).

21. **Γιαννούτσου Ι.**: Ὁ βυζαντινὸς ναὸς τῆς μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκά. Ἐν Ἀθ. 1939.
22. **En Grèce.** Fasc. 3, 4, 6, 7.: 1938-40. (Ἵψυπ. Τύπου καὶ Τουρισμοῦ).
23. **In Griechenland.** H. 6: 1940 (Ἵψυπουργ. Τύπου καὶ Τουρισμοῦ).
24. **Ἐκατονταετηρίς** (Ἐθν. καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) 1837-1937: Ἐπιστημονικαὶ συμβολαί. Ἀθῆναι 1940 (Ἐθν. καὶ Καποδιστρ. Πανεπιστήμιον).
25. **Ἐορτασμός,** Ὁ—τῆς Ἐκατονταετηρίδος (τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) 1837-1937. Ἀθῆναι 1940. (Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστρ. Πανεπιστήμιον).
26. **Καρδαμάτη, Ι. Π.**: Ἐορτασμός ὀγδοηκονταετηρίδος 1859-1939, πεντηκονταετηρίδος 1889-1939. Ἀθῆναι 1939.
27. » » Ἡ μάχη ἐξακολουθεῖ. Ἐν Ἀθήναις 1928.
28. » » Ὀγδοηκονταετηρίς 1859-1939. Ἀθῆναι (1939).
29. **Κασσεούλη, Ν.**: Ἐνθυμήματα στρατιωτικὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821-1833. Τ. 1: Ἀθῆναι 1939 (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτ. Ἑλλην. Ἱστορίας, Δ') (Φίλιππος Δραγούμης).
30. **Κόλια, Γ. Τ.**: Ämter- und Würdenkauf im früh- und mittelbyzantinischen Reich. Athen 1939 (Texte und Forsch. z. byzan- neugriech. Philologie, 35).
31. » » Léon Choerosphactès. Athen 1939 (Texte u. Forsch. z. byz- neugr. Philologie, 31)
32. » » Σελίδες ἀλβανικῆς ἱστορίας. Ἀθήνησι 1939. Ἀπ.: «Ἀθηνᾶ» τ. 49, σ. 243-255.
33. » » Ἡ προβυζαντινὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ στάσις τοῦ 390. Ἀθῆναι 1935.
34. **Korkyra.**: Hrsg. v. G. Rodenwaldt. Bd 2: Berlin 1939 (Archäol. Institut des D. Reiches).
35. **Κώττα, Βενετίας.**: Ἡ ἐξέλιξις τῆς εἰκονογραφικῆς παραστάσεως τοῦ Ἐλκομένου (Χριστοῦ) ἐν τῇ χριστιανικῇ τέχνῃ. Ἀπ.: «Πρακτ. Χριστ. Ἀρχ. Ἐταιρείας τ. 3, σ. 245-267.
36. » » Περὶ σπανίας παραστάσεως τῆς Θεοτόκου ἐπὶ εἰκόνας τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν. [Ἐν Ἀθ.:] 1938 Ἀπ.: «ΑΕ» τῆς Ἐκατοντ., 1937, σ. 673-686.
37. **Κεφρευινιώτη, Κ. - Τραυλοῦ, Ἰ.**: Συμβολὴ εἰς τὴν οἰκοδομικὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλευσινιακοῦ τελεστηρίου. (Ἐν Ἀθ.:) 1940. Ἀπ.: «Ἀρχαιολ. Δελτίον» 1935/36.
38. **Lameere, William.**: Aramée de Syrie et les Cynégétiques du Pseudo - Oppien dans la miniature byzantine. Rome 1938. Ἀπ.: «Bull. de l'Institut Hist. Belge de Rome, Fasc. 19, 1938.
39. **Λέκκα, Ν. Γ.**: Αἱ 750 μεταλλικαὶ πηγαὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀθῆναι 1938.
40. » » Ἡ ξενοδοχία παρ' Ἑλλήσιν. Ἀθῆναι 1924.
41. **Libertini, G.**: Il castello Ursino e le raccolte artistiche comunali di Catania. Catania 1937.
42. **Λυκούδη, Στυλ. Ἐμμ.**: Ὑπόμνημα περὶ μικρᾶς τινος τοῦ ἀλφαβήτου μας διαρρυθμίσεως πρὸς ἀπόδοσιν καὶ τῶν κυριωτέρων ξένων φθόγγων. (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τ. 12, ἀρ. 2).
43. » » Φαροδείκτης... Ἐν Πειραιεῖ 1935.
44. **Μακρυγιάννη Ἰ.**: Ἀρχεῖον τοῦ στρατηγοῦ — Τ. 2: Ἐν Ἀθ. 1907 (Ἀρχεῖα τῆς Νεωτ. Ἑλλην. Ἱστορίας, Β, 2). (Δ. Α. Ζακυθινός).
45. **Μπαλάνου Ν.**: Ἡ ἀναστήλωσις τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐν Ἀθῆν. 1940.

46. **Μπαρνέα, Ι. Μ.** Τὸ παλαιохριστιανικὸν θυσιαστήριον. Ἐν Ἀθήναις 1940 (Θεολογικὴ Βιβλιοθήκη εἰς μνήμην Χρ. Ἀνδρούτσου, 5).
47. **Μπίρη, Κ. Η.** Αἱ ἐκκλησίαι τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων. Ἀθῆναι 1940.
48. **Οἰκονόμου, Γ. Π.** Γουλιέλμος Doerpfeld 1853-1940. (Ἐν Ἀθ.:) 1940. Ἀπ.: «ΠΑΑ» 1940, σ. 307 κ. ἑ.
49. **Παναγοπούλου, Ι. Θ.** Περὶ τῶν μικτῶν γάμων ἐν Ἑλλάδι. Ἀθῆναι 1938.
50. » » Περὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν σχέσεων ἐκκλησίας καὶ πολιτείας. Ἀθῆναι 1939.
51. **Παπαδάκη, Ν. Ι.** Ἡ ἀρχαία ἀνατολικὴ Κρήτη. Χανιά Κρήτης: 1938.
52. **Παπαδοπούλου, Ν. Π.** Ἡ σύνταξις τῶν μελλονύμφων. Ἀθῆναι 1940. Ἀπ.: «Ἐκκλησ. Τύπος» ἀρ. 12 κ. ἑ. 1940.
53. **Πασπάτη, Α. Γ.** Τὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα. Ἐν Ἀθ. 1885 (Ν. Γ. Πασπάτης).
54. **Παυλίνη, Ε.** Ἱστορία τῆς γυμναστικῆς. Ἀθῆναι 1928.
55. » » Ἀγωνιστικὰ προβλήματα. 1933 (Ἀπ.: «Ἑλληνικὴ Ἀγωγή» 1, 1933, σ. 164-173).
56. » » Προσευχὴ στὴν Ὀλυμπία. Καλὸν ἐντάφιον. (Ἀθῆναι: ἄ. ἕ.)
57. **Ρανιυέκιτς, Γ.** Istorijsa Ukraïnskogo ornamentu. U Kiïvi 1927.
58. **Ραϋνε, Η.** Perachora. Oxford 1940 (Ἀγγλικὴ ἀρχαιολ. Σχολὴ Ἀθηναίων).
59. **Πέτρου, Χρ. Ν.** Ἑλληνικαὶ λέξεις ἐν τῷ ἰδιώματι τῶν ἀλβανοφώνων τῆς Ἀττικῆς. Ἀθῆναι 1940. Ἀπ.: «Ἀφιέρωμα εἰς Ἄμαντον» σ. 221-252,
60. » » Παρατηρήσεις εἰς κρητικὰς ἐπιγραφάς. Ἀπ.: «Ἑλληνικά» 11, 1939.
61. **Φουσάρα, Γ. Ι.** Ἡ συμβολὴ τῆς Εὐβοίας εἰς τοὺς ἑλληνικ. ἀγῶνας. Ἀθ. 1935.
62. **Πρακτικὰ Συνεδριῶν.** (Ἑλλην. Ἀνθρωπολογ. Ἑταιρεία [ς]) τῶν ἐτῶν 1938.1939. (Ἑλλην. Ἀνθρωπολ. Ἑταιρεία).
63. **Ρεδιάδης, Περικλῆς**— (Ἐν Ἀθ. 1940) (Κυρία Π. Ρεδιάδη).
64. **Romain, Α.** Zum Gedächtnis Wilhelm Dörpfelds. Rede (Athen 1940).
65. **Ρωμαίου Κ. Α.** Ἀνασκαφὴ στὸ Καραμπουρνάκι τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀθ. 1940. Ἀπ.: «Ἐπιτύμβιον Χρ. Τσοῦντα».
66. » » Ποῦ ἔκειτο ἡ παλαιὰ Θέρμη. Θεσσαλονίκη 1940. Ἀπ.: «Μακεδονικά».
67. **Στρατοκόπου Χρ.** Ἡ Κεραταία τῆς Ἀττικῆς. Ἐν Ἀθήναις 1925.
68. **Τεσσαρακονταετηρίς** Θεοφίλου Βορέα, Τ. 1-2: Ἐν Ἀθήναις 1940. (Ἐπιτροπὴ τεσσαρακοντ.)
69. **Τρυπάνη, Κ. Α.** Τὸ μυθικὸν παράδειγμα καὶ ἡ καθόλου χρῆσις τῶν μύθων ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐλκεσίᾳ. Ἀθῆναι 1940. Ἀπ.: «Ἀθηνα» 50, σ. 48-85.
70. **Turquie Kamaliste.** N° 28-29, Istanbul: 1938-39 (Γεν. Διεύθυνσις Τύπου Ἑπουργ. Ἐσωτερικῶν Τουρκίας).
71. **Zagorit, C.** Castrul Roman dela Mălăești și cetatea Dacă dela V. Humei din Judetul Prahova Ploesti 1940.
72. » » Sarmizegethusa. [1]. 2. Ploesti: 1937.
73. » » Valurie din Panonia, Dacia și peninsula Balcanica. Ploesti 1938.
74. **Ζαρίφη, Γ. Λ.** Ἡ οἰκογένεια τῶν Κρίνων. Ἐν Ἀθήναις 1940. Ἀπ.: «Μεσαιων. Γράμματα» Τ. 4.
75. **Ζερβοῦ Σκ.** Ἡ ἐλμινθολογία τοῦ Ἴπποκράτους. Ἀθῆναι 1940.
76. » » Τὸ ζήτημα τῆς Δωδεκανήσου. Athènes 1928.
- Ἄγοραὶ καὶ ἀνταλλαγαί.** Εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1940 ἐξ ἀγορᾶς 118 νέοι τόμοι καὶ ἐξ ἀνταλλαγῆς 68.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1940

Τῇ 14^ῃ Ἀπριλίου τοῦ 1940 ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10.30 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ τε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1940 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1939 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1939.

Παρήσαν ἑταῖροι τριάκοντα δύο. Γενομένης φανερᾶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Στᾶμος Παπαφράγκος, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀρ. Κούζης, Α΄ γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Διον. Καλογερόπουλος.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1939, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν αὐτήν. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1940, οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς, καὶ Ἀγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11^{ῃν} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1939.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1940, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 331 τῆς 14 Ἀπριλίου 1941 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1940, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις.

1. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1940 ἀνήρχετο . . . . . Δρχ.	37 975.40
2. Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑσοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1940 . . . . . »	1.207.958.35
3. Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . . . . »	1.959.660.35
4. Ἐπιστροφαὶ χρημάτων . . . . . »	15.711.—
Σύνολον . . . Δρχ.	3.221.305.10

β) Πίστωσις.

1. Πληρωμαὶ εἰς Ἑξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1940 . . . . . Δρχ.	869.955.05
2. Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . . . . »	1.133.505.95
3. Ἐπιστροφαὶ χρημάτων . . . . . »	15.711.—
4. Μετοχαὶ 10 Ἐθνικῆς Τραπέζης . . . . . »	582.867.—
5. Ὅμολογία Ἐθν. Δανείου Κτηματ. Τραπέζης (5) 1930 »	41.954.—
6. » » » » (55) 1927 »	461.448.—
7. » » » Ἀπαλλοτριώσεως (1000) . »	63.500.—
8. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ 31/1/1941 »	52.364.10
Σύνολον . . . Δρχ.	3 221.305.10

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἔσοδα.

1. Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	633.505.95
2. » μισθώματα αἰθουσῶν	»	13.650.—
3. » ἀντίτιμον πωλουμένων δημοσιευμάτων	»	16.715.—
4. » » » ἀρχαιολ. τόποι κλπ. »	»	8.740.—
5. » ἐτησίαις εἰσφορᾶς ἐταίρων	»	2.715.—
6. » δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας ἐκ τοῦ λαχείου τοῦ Στόλου καὶ Ἀρχαιοτήτων	»	500.000.—
7. » φωτογραφίας καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια (ἐκκαθ.) »	»	2.760.—
8. » προκῆψαν καθαρὸν κέρδος πωλ. φ. δ. χρ. 1939 »	»	29.394 40
9. » ἔκτακτα καὶ ἀπρόβλεπτα ἔσοδα	»	478.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>1.207.958 35</u>

β) Ἔξοδα.

1. Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	217.440.—
2. » ἔξοδα γραφείων	»	73.631 30
3. » » βιβλιοθήκης	»	105.091.—
4. » ἐπισκευὰς καὶ ἐπιπλώσεις	»	17.830.—
5. » ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	96.122.50
6. » δημοσιεύματα	»	89.971.—
7. » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ κλπ.	»	9.000.—
8. » ἐπιστημονικὰς ἀνακοινώσεις καὶ διαλέξεις	»	1.445.—
9. » φωτογραφίας καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια	»	140.50
10. » πλοντισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν Μουσείων	»	2.749.—
11. » ἀπόδοσιν καθαρῶ προϊόντος πωλήσεως φωτ. δελ. χρήσεως 1939	»	29.394.40
12. » διάφορα καὶ ἀπρόοπτα ἔξοδα	»	163.504.35
13. » ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρείᾳ ἀσφάλιστρον κοιν. ἀσφα- λίσεων τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἑταιρείας	»	9.131.—
14. » ἔξοδα δι' ἀρχαιολογικὰς σπουδὰς ἐν Ἑσπερίᾳ	»	14.000.—
15. » » ἑορτασμοῦ 100ετίδος καὶ ἄλλας σχετικὰς δαπάνας	»	34 984.—
16. » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	5 521.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>869.955 05</u>
Περίσσειμα ἐσόδων καὶ ἔξόδων χρήσεως 1940	»	338.003:30
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>1.207.958.35</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

Α' Ἐνεργητικόν.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	52.364.10
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 80 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπέζης (10 δωρ. Ρώμα) »	»	740.057.25
5.	» 405 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 5%	»	88.154.25
6.	» 75 » » 1890, 5% Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7.	» 121 » » 1907, 5%	»	8.315.20
8.	» 235 » » 1914, 5%	»	546.601.65
9.	» 1 » » 1893, 5% μετ' ἀποδείξεως φράγκων 140	»	640.—
10.	» 30 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11.	» 25 » » Προσφυγικοῦ, 1924, 7%	»	183.047.50
12.	» 4083 » » Ἀναγκαστ. 1922, 6 1/2 % κληροδοτήματος Ἰ. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13.	» Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	629.575.45
14.	» Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15.	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος »	»	180.000.—
16.	» 210 » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17.	» 150 ὁμολογίας Δαν. Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μετα- ναστεύσεως 1923	»	52.733.60
18.	» 155 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. Κτηματικῆς, 1930	»	1.355.874.—
19.	» 95 » » » 1927	»	832.558.40
20.	» 1000 » » Ἀπαλλοτριώσεως, 8% 1919, 1929, 1931	»	63.500.—
	Σύνολον . . . Δρχ.		<u>6.661.160.85</u>

Β' Παθητικόν.

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς Ἑταιρείας	Δρχ.	5.254.593.85
2.	» τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823	»	116.413.80
3.	» τῆς κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλήσεως ἀιν. »		1.290.153.20
	Σύνολον	»	<u>6.661.160.85</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 6.661.160.85, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1.	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	52.364.10
2.	» τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3.	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4.	» 80 μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς (10 δωρ. Ρώμα) »		740.057.25
5.	» 405 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. 1889	»	88.154.25
6.	» 75 » » » 1890, Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7.	» 121 » » » 1907, Ἀμύνης	»	8.315.20
8.	» 235 » » » 1914, ...	»	546.601.65
9.	» 1 » » » 1893, μετὰ ἀποδεί- ξεως φράγκων 140	»	640 —
10.	» 30 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25 —
11.	» 25 » » » Προσφυγικοῦ, 1924	»	183.047.50
12.	» 4083 » » » Ἀναγκαστικοῦ 1922, 6 $\frac{1}{2}$ % κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13.	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμφ παρ' Ἐθν. Τραπεζῆν »		629.575.45
14.	» προκαταβολὰς	»	1.932. —
15.	» 180 μετοχὰς Τραπεζῆς Ἑλλάδος Κτηματικῆς	»	180.000. —
16.	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17.	» 150 ὁμολογ. Ἐθν. Δανείου Ἑλληνοβουλγαρικῆς μεταναστεύσεως 1923	»	52.733.60
18.	» 155 ὁμολογ. Ἐθν. Δαν. Κτηματικῆς 1930	»	1.355.874. —
19.	» 95 » » » » 1927	»	832.558.40
20.	» 1000 » » » Ἀπαλλοτριώσεως, 1919, 1929, 1931	»	63.500. —
	Σύνολον	Δρχ.	<u>6.661.160.85</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχειρίσιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1940.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίου 1941.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑἸΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορὰ					
Κεφάλ.	Αριθ.				Επί πλέον	Επιέλιπον				
Α'	1-14α	Μερίσματα και τόκοι . . .	604000	—	633505	95	29505	95	—	—
»	2-1	Μισθώματα	15000	—	13650	—	—	—	1350	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων .	100000	—	25455	—	—	—	74545	—
Β'	1-1	Εισφοραὶ ἐταίρων	3000	—	2715	—	—	—	285	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τοῦ Λαχ. τοῦ Στόλου και Ἀρχαιοτήτων	500000	—	500000	—	—	—	—	—
Γ'	1-1	Ἐξ ἐκκαθαρίσεως λ/σμοῦ πω- λήσεως φωτογραφιῶν κλπ.	2000	—	2760	—	760	—	—	—
»	1-2	Ἐκ πωλήσ. φωτ. δελτ. καθα- ρὸν κέρδ. (N. 4823) χρ. 1939	29394	40	29394	40	—	—	—	—
»	2-1	Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστου ὑλι- κοῦ, και ἄλλων ἀπροβλέ- πτων ἐσόδων	18000	—	478	—	—	—	17522	—
Σύνολον			1271394	40	1207958	35	30265	95	93702	—

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἀρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	Δραχ.	10750.—
2) Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	1840.—
3 Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία 1901	»	370.—
4) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	»	400.—
5) Καββαδία - Καβεράου. Ἀνασκαφὴ Ἀκροπόλεως. 1906 . . .	»	600.—
6) Χ. Τσοῦντα. Αἱ Προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου και Σέσκλου. 1908	»	600.—
7) Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910	»	150.—
8) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ ἀποτυμpanισμός. 1923	»	80.—
9) Γ. Μυλωνᾶ. Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	»	225.—
10) Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ Στήλαι Δημητριάδος Πα- γασῶν. 1928	»	1200.—
11) Γ. Σωτηρίου. Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	»	500.—
12) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	»	6508.—
13) Κ. Κουρουγιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν και τοῦ Μουσειου (ἀγγλιστί). 1936	»	2232.—
Σύνολον . . . Δραχ.		<u>25455.—</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1941.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1940

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ	Κεφάλ. * Αριθ.	Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Μεταφερ-	Σύνολον	Δαπανη- θέντα	Διαφορά επί ελλοτων
				θέντα πρὸς ἀναπλήρ. πιστώσ.	μετὰ τὴν ἀναπλήρ. πιστώσεων		
A'	1-17	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα	217440	—	217440	217440	—
	2-1	* Εξοδα γραφείων	74000	—	74000	73631	30
	3-1	* Εξοδα βιβλιοθήκης	150000	41000	109000	105091	3909
	4-1	* Επισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις	10000	—	20000	17830	2170
B'	1-1	* Ανασκαφαὶ καὶ μελέται	180000	60000	120000	96122	50
	1 2	» Ἰω. Μαρκοπούλου	19000	19000	—	—	—
	2-1	Δημοσιεύματα	100000	—	100000	89971	10029
	2 2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσ. Ἑλλάδ.	10000	10000	—	—	—
	2 3	Ποσοστὰ συγγραφέων « Ἀρχαιολογ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος »	10000	10000	—	—	—
	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιόδ. καὶ βιβλία ἀρχαιολ.	10000	—	10000	9000	1000
	4-1	Διδασκαλία	2000	—	2000	1445	555
Γ'	1-1	Φωτογραφίαι καὶ φωτογραφικὰ δελτάρια	1000	—	1000	140	50
	1 2	Πρὸς σύστασιν καὶ πλουτισμὸν Βιβλιο- θηκῶν Μουσείων κλπ. Νόμος 4823 . .	81110	—	81110	2749	78361
	1-3	Πρὸς ἀπόδ. καθ. προϊόντ. ἐκ φ.δ. χρ. 1939	29394	40	29394	40	—
	2-1	Διάφορα ἔκτακτα καὶ ἀρόβλεπτα ἐξοδα	35000	—	165000	163504	35
	2-2	* Αναλογοῦν τῇ Ἐταιρ. ἀσφάλ. κοιν. ἀσφ.	15000	—	15000	9131	5869
	3-1	* Εξοδα δι' ἀρχαιολ. σπουδῶν ἐν Ἑσπερίᾳ	20000	—	20000	14000	6000
	4-1	* Ὑπόλ. χορηγίας Δημ. πρὸς ἔορτ. 100οῦ ἔτος	296962	75	296962	34984	261978
	5-1	Διάφορα ἐξοδα παρελθουσῶν χρήσεων .	10487	25	10487	5521	4966
		Σύνολον	1271394	40	140000	1271394	40
						869955	05
							401439
							35

Ἀνάλυσις τοῦ κεφ. Β' ἄρθρου 1.

* Ανασκαφαί.

	Πιστώσεις	
	Διατεθεισῶν	Ἀδιάθετοι
1) Μαραθῶνος	9892	108
2) Ἱερᾶς Ὀδοῦ	—	5000
3) Ἐλευσίνος	12000	—
4) Νέας Ἀγχιάλου	15000	—
5) Θεσσαλονίκης	12400	100
6) Δυτ. Μακεδονίας	20760	573
7) Νικοπόλεως Βυζαντιν.	—	25000
8) » Ρωμαϊκῆς	10000	—
9) Ἀρχαίας Ἀχαΐας	8100	1900
10) Ἀλφειῶνος	—	3000
11) Σικυῶνος	520	9480
12) Σπετσῶν	3000	—
13) Ἀμνισσοῦ Κρήτης	—	12000
14) Νάξου	—	5000
15) Μεσσηνίας	—	15000
16) Κερκ. Ρόδας (ἀγ. ἀγροῦ)	—	5000
17) Ἰκαρίας	—	5000
18) Ἐλευθερῶν Βοιωτίας	4450	550
Σύνολον	96122	87711

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων
ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

A' Ἐσοδα	Δρ. 1.207958.35
B' Ἐξοδα	» 869955.05
Περίσσευμα	Δρ. 338003.30

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1939 . . . . . εἰς σώματα 800

Β'. ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς				2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας							
Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- των τόμων	Τιμὴ τόμου	Εἰσπραχθέν ποσὸν	Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- των τόμων	Τιμὴ τόμου	Εἰσπραχθέν ποσὸν				
1889	1	500	—	500	—	1921	1	80	—	80	—
1930	1	500	—	500	—	1925-1926	1	80	—	80	—
1931	1	500	—	500	—	1928	1	80	—	80	—
1932	1	500	—	500	—	1930	1	80	—	80	—
1933	1	500	—	500	—	1932	1	80	—	80	—
1934-1935	1	500	—	500	—	1933	1	80	—	80	—
1936	2	500	—	1 000	—	1934	1	80	—	80	—
	1	250	—	250	—	1935	1	80	—	80	—
1937 α'	3	1000	—	3 000	—	1936	2	80	—	160	—
1937 β'	3	1000	—	3 000	—	1937	2	80	—	160	—
	1	500	—	500	—	1938	11	80	—	880	—
	16			10 750	—		23			1840	—

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.						
Ἀριθμὸς ἀριθμῶν	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Ἐξοπραχθέν ποσὸν		
1	Βασιλ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία 1901 .	4	100	—	370	—
2	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	1	400	—	400	—
3	Καββαδίου - Καθεράου. Ἀνασκαφὴ Ἀκροπόλεως. 1906	1	600	—	600	—
4	Χρ. Τσουντα: Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	1	600	—	600	—
5	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1	150	—	150	—
6	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ ἀποτυμpanισμός. 1923	1	80	—	80	—
7	Γεωργ. Μυλωνᾶ: Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1	225	—	225	—
8	Ἄπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ ἀτῆλαι Δημητριάδος Παγασῶν. 1928 . . .	1	1200	—	1200	—
9	Γ. Σωτηρίου: Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931 Ἄθροισμα	1 12	500	—	500	— 4125
10	Ἄντ. Κεραμοπούλλου: Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	129	50	—	6508	—
11	Κ. Κουρουνιώτου: Ὁδηγὸς τῆς Ἑλευσίνος (ἀγγλιστί). 1936 . . . . . Ἄθροισμα	45 186	50	—	2232	— 12865
Ἀνακεφαλαίωσις.						
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς			Δρ.	10750.—	
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας			»	1840.—	
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας			»	12865.—	
				Σύνολον . . . Δρ.	<u>25455.—</u>	

ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς.

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1894	1
1925/26	1
1927/28	1
1929	1
1930	1
1931	1
1932	1
1933	1
1934/35	1
1936	1
1937 α'	5
1937 β'	107
Σύνολον	<u>122</u>

2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1882	2
1883	1
1886	1
1887	1
1921	1
1937	1
1938	3
1939	77
Σύνολον	<u>87</u>

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας.

Ἀριθμὸς	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Ἐξαχθέν- τες τόμοι
1	Π. Καββαδία, Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1900	1
2	Β. Λεονάρδου, Ἡ Ὀλυμπία. 1901	1
3	Γ. Οἰκονόμος, Ἐπιγραφαὶ Μακεδονίας. 1915	1
4	Ἄντ. Κεραμοπούλου, Ὁ ἀποτυμπανισμός. 1923	2
5	Γ. Μυλωνᾶ, Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ. 1928	1
6	Ἰω. Γενναδίου, Ὁ λόρδος Ἑλγιν κλπ. 1930	2
7	Ἰωσ. Χατζιδάκι, Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931	1
8	Κ. Κουρουνιώτου, Ἐλευσίς, Ὁδηγὸς ἀνασκαφῶν καὶ Μουσείου. 1936	1
	Σύνολον	<u>10</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1940.

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
(1837 - 1940)

1.	<i>Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς</i> 1837-1938 (ΑΕ 1-77: πβ. πινάκιον παρὰ (Β. Λεονάρδω), Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα, σ. 1-3). Σχῆμα 4ον.	<i>Δραχμαὶ</i>
	(Περίοδος Α΄): τόμος 1-16 (1837-1860).	
	1-7 (1837-1843): τεύχη α΄-ιβ΄, ιγ΄ (καὶ ιδ΄), ιε΄ (τεύχος ιϛ΄ ἴδιον δὲν ἐξε- δόθη), ιζ΄-κθ΄ 8-16 (1852-1860): τεύχη λ΄-νέ΄ πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α΄, β΄, γ΄, δ΄ ἕκαστον τεύχος	70.—
	Περίοδος Β΄: τόμος 17-21 (1862-1874).	
	17 (1862): τεύχη α΄-ιβ΄ (τὰ τεύχη θ΄-ιβ΄ ἐξεδόθησαν τῷ 1863) ἕκαστον τεύχος	70.—
	18-21 (1869): τεύχος ιγ΄ 19 (1870): τεύχος ιδ΄ 20 (1872): τεύχη ιε΄ καὶ ιϛ΄ (τὸ ιϛ΄ ἐξεδόθη τῷ 1873) 21 (1874): τεύχος ιζ΄ ἕκαστον τεύχος . . .	70.—
	Περίοδος Γ΄: τόμος 22-62 (1883-1923).	
	22-62 (1883-1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος· ἕκαστος τόμος.	750.—
	Περίοδος Δ΄: τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).	
	63-75 (1924-1936): 1924, 1925-1926 (εἰς ἕνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἕνα τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934-1935 (εἰς ἕνα τόμον), 1936, εἰς τόμος κατ' ἔτος μετὰ μονοστήλου κειμένου ἕκαστος τόμος . . .	750.—
	76 (1937) πανηγυρικός τόμος τῆς ἑκατονταετηρίδος εἰς τρία μέρη ἑκατὸν εἴκοσι περιπυρο τυπογραφικῶν φύλλων. Ἐκαστον μέρος	1500.—
	77 (1938)	750.—
2.	<i>Ἐυρετήριον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου ὑπὸ Ἀλε- ξάνδρου Δαμπροπούλου</i> τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες η + στήλαι 550. 1902	120.—
3.	<i>Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας</i> 1837-1939 (ΠΑΕ 1-94: πβ. πινά- κιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77-79).	
	(Περίοδος Α΄): τόμος 1-13 (1837-1848/9).	
	1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α΄—Γ΄ συνεδριά- σεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
	4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ΄ συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο- γικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
	5 (1840/41) Πρακτικὰ τῆς Ε΄ Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται).	—
	6 (1841/42): Πρακτικὰ τῆς Ζ΄ (γράφει: Ζ΄) Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί, Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842	75.—

- 7-11 (1842/43-1846/47): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαίτερος. . . . . *Αραχαί*
- 1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α' — ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἐκδοσις 2^α). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
- 12 (1847/48): Πρακτικά τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 . . . . . 75.—
- 13 (1848/9): Πρακτικά τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 . . . . . 75.—
- (Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858 9-1869,70).
- 14 (1858/59): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 . . . . . 75.—
- 15-25 (1859 60-1869/70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864) 1863/4, 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7, 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἕκαστον τεῦχος . . . . . 75.—
- (Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/71 κέ.).
- 26-74 (1870/71-1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/71 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος . . . . . 120.—
- 75-94 (1920-1939): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939. Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος . . . . . 120.—
- 3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεῦχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεῦχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεῦχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεῦχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται). . . . . —
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες ια' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἑκάτερον . . . . . 75.—
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφή τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860 . . . . . 75.—
- 6Α. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιαι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα τινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —

7. **Εὐθύμιος Καστόρχης**: Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευταῖος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F + 130. 1879 . . . . . 90.—
- 7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται) . . . . . —
8. **H. G. Lolling**. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου· τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεῦχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', πίναξ 1. 1899 . . . . . 270.—
9. **Π. Καββαδίας**: Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἰς τοπογραφικὸς. 1900. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
10. **Π. Καββαδίας**: Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ιδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 . . . . . 70.—
- 10A. < **Βαλέριος Στάης** >: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων (=AE 1902, στήλη 145-173 4), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι) + 11 . . . . . 115.—
11. *Comptes rendus du congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, εἰκόνες 37 πίν. 1. 1905 . . . . . 135.—
12. *Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος*: τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: **Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Δεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters**). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 . . . . . 600.—
13. **P. Cavanadis + G. Kawerau** *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890*. — **Π. Καββαδίας + Γ. Καβερᾶν**: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ. Σχῆμα φύλλου, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7 . . . . . 900.—
14. **Χρῆστος Τσουντας**: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηγίου καὶ Σέσκλου. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιϛ' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 . . . . . 900.—
15. **Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου**: Περὶ τῶν ἐν Ἐνδοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παρατήματος Ἐνδοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 . . . . . 225.—
16. **Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης**: Κατάλογος τοῦ μουσείου Λυκοσούρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 . . . . . 90.—
- 16A. < **Βασίλειος Δεονάρδος** >: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφὴ. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
- 16B. < **Βασίλειος Δεονάρδος** >: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
17. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος**: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915 . . . . . 90.—
18. **Γεώργιος Κ. Γαρδίκας**: Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 . . . . . 25.—
19. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος**: Τοπογραφία τῶν Δελφῶν· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917 . . . . . 75.—
20. **Βαλέριος Στάης**: Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 . . . . . 75.—

21. **Georgios P. Oikonomos** *De profusionum receptaculis sepulcralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921 . . . . . 90.—
22. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος** Ὁ ἀποτυμπανισμός, συμβολή ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὄν 7 παρένθετοι. 1923 . . . . . 120.—
23. **Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος** Γραφαὶ στήλαι Δημητριάδος—Παγασῶν. Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἔγχρωμοι 10. 1928 . . . . . 1800.—
24. **Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς** Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928 . . . . . 340.—
25. **Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος** Ὁ Λόρδος Ἐλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440-1837. Σχῆμα 8ον, σελίδες κF' + 257, πίνακες 5. 1930 . . . . . 375.—
26. **Ἰωσήφ Χατζιδάκης** Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 74. 1931 . . . . . 90.—
- 26 A. **Γεώργιος Σωτηρίου** Χριστιανικαὶ Θῆβαι (= ΑΕ 1929). Σχῆμα 4ον, σελίδες 256, εἰκόνες 270, πίνακες 5. 1931 . . . . . 750.—
27. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος** Ὁ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937, ἐν ἀλφαριθμητικῇ διατάξει . . . . . 150.—

Νέα σειρὰ ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος.

1. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος** Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. Σχῆμα 16ον, σελίδες 144, εἰκόνες 100, χάρται 3. 1935 . . . . . 100.—
2. **Κ. Κουρουγιώτης** *Eleusis. A guide to the excavations and the museum*. Σχῆμα 16ον, σελίδες 127, εἰκόνες 71, χάρτης 1. 1936 . . . . . 90.—

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα:

1. **Βασίλειος Λεονάρδος** Ἡ Ὀλυμπία. Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901 . . . . . 150.—

Δι' ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Δεωφόρος Πανεπιστημίου 20) περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίξωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη ὁ παρῶν (95ος) τόμος τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1941.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ἙΣΤΙΑ,, ΜΑΪΣΝΕΡ & ΣΙΑ 8706 - ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΤΑΛΛΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ: ΕΥΑΓΓ. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓ. ΜΑΡΚΟΥ 14 - ΑΘΗΝΑΙ